

POZSGAI ZSOLT:

Z E R G E T Á N C

- Mária - Krisztina -

Játék két részben

Szigliget, 1999. május

Szereplők:

BÁTHORI ZSIGMOND

BOCSKAI

KRISZTINA FŐHERCEGNŐ

MÁRIA FŐHERCEGASSZONY

CARILLO ATYA

MAYLÁD MARGIT

HAGYMÁSI MARGIT

GENGA SIMON

KIRÁLY ALBERT

NAGYON ÖREG EMBER

ELSŐ FELVONÁS

1. jelenet

(Nagykároly, 1597. július 9. A fogadó virágokkal díszített szobája. Színpadon elől görnyedten ül a nézőtér felé fordulva ÖREGEMBER. Már akkor beszél, amikor a függöny megy fel, mintha már régóta mondaná tisztán érthető mondókáját.)

ÖREGEMBER: Egymásra fordultak akkor ott a kövek. Mindenki azt hitte, vége, pedig csak haladékot kaptak. Egyedül én voltam az, akitől mindent elvettek a győzelem és pusztulás mámorában. Elsősorban is elvették ŐT. Kettétörték, megcsúfolták, folyóba vetették. Folyó vitte el, kapálódzott kétségbeesetten, talán kiáltott valamit utánam, nem tudom. De hogy elment, MERT ELVETTÉK TŐLEM, az biztos. Most piros nyári levelek a fákon, a vér és szabadulás színei. A vérrel mérgezett szabadulás színei. Kerestem. Végig a folyón, mentem a parton, halászó embereket kérdeztem, de morgorva idők jártak akkor, elkergettek. Pedig látniuk kellett, hiszen ELŐTTÜK úszhatott el, NEKIK kiálthatott ... vagy nem is? A fűzfa ága, gyökere, az áldozat előtt folyóvízben rugdosódva kapálódzva mosdatott bárány? Nem kérdezhetek meg mindenkit. Véges az időm. Nem, azt hiszem, valóban nem kérdezhetek meg mindenkit, hogy látták-e őt, visszatérhet-e valaha is hozzám. De törekedni kell rá, törekedni, feltétlenül. Akár itt Nagykárolyban, 1597. július 9-én. De holnap is, pénteken.

(CARILLO és MÁRIA FŐHERCEGASSZONY érkezik, Carillo rámered az öregre.)

CARILLO: Tűnj el gyorsan, öreg csavargó. A főhercegasszony szobáját is bepizskítod? Megmondtam, maradj a lovaknál. Mit keresel itt?

ÖREGEMBER: (közönségre mutatva) Elmondtam nekik, mi a fontos.

MÁRIA: Maga érti, atyám? Milyen nyelv ez? Magyar?

CARILLO: Nem, asszonyom. Évek óta élek Erdélyföldön, nem magyar és nem is oláh. Öregkori makogás. Fenséges asszonyom, ha megengedné, én még ma éjjel megszabadítanám tőle a küldöttséget.
(Az öreg mosolyogva nézi őt)

MÁRIA: Ne, hagyja. Jól ismerem a lányom szeszélyeit. Majd ha Krisztina felgyógyul. Miért szedte föl a sárból Kassánál ezt a piszkos vénembert? Azt hiszem, soha nem fogom megismerni a saját lányomat. Hány éves lehet? Nyolcvan? Kilencven?

CARILLO: Találtunk papírokat a zsebében, értelmetlen szövegekkel, ábrákkal. És egy amolyan okmány-félét. Valószínűleg hamis, ha igazi lenne, akkor ez a szerencsétlen most 121 éves.

MÁRIA: Krisztina mindig is ilyen... szociális alkat volt már kislánykorában is. Ez a szociális érzékenység amolyan elmebajnak számít a családukban, fogalmam sincs, kitől örökölhette.

CARRILLO: Akkor hát mi legyen vele?

MÁRIA: Istállóba, ahová való.

CARILLO: (öreghez) MENJ HÁTRA A LOVAKHOZ TE SZERENCSETTLEN ÖRÖKÉLETŰ BAROM! ÉRTED?

ÖREGEMBER: Minden szót. De RÓLA semmit, régen már.

MÁRIA: Mit mondott?

CARILLO: Nem tudom.

(ÖREGEMBER tisztelettudóan elindul kifelé, az ajtóban találkozik BOCSKAIVAL)

BOCSKAI: A lovakhoz, öreg! Nem megmondtam!

(Szabályosan kivágja az ajtón, tompa puffanás, nyögés)

BOCSKAI: Két követ érkezett, főhercegasszony. Krakkóból és Grácból.

MÁRIA: Két követ? Egyszerre? Ilyen későn... fáradt vagyok, Bocskai uram, nagyon megtisztelne, ha nevében átvinné tőlük üzeneteiket.

(MÁRIA egy puha viaszdarabot vesz fel az asztról, belenyomja gyűrűjét, átadja Bocskainak)

BOCSKAI: Mária-Krisztina jobban van már?

CARILLO: A láza még magas, de közérzete jelentős mértékben javult.
Holnap továbbindulhatunk.

BOCSKAI: Pihenhetne itt még tán pár napot, ha a láz leveszi.

CARILLO: *(hirtelen)* NEM! *(a többiek értetlenül ránéznek)* Ne vitatkozzék, Bocskai. Holnap továbbindulunk. A menyasszony láza hisztérikus láz, az orvos világosan közölte, a hercegnőnek a

/CARILLO/ lázon kívül semmi baja. Hisztérikus rohamok miatt pedig nem fogunk többet késni. Holnap Gyulafehérvárra várnak az esküvőre és ott is leszünk.

MÁRIA: Igazat kell adjak Carillo atyának. A lányomon, lázán kívül nincs egyéb jel, mely komoly betegségre mutatna. Kérdezze ki a követeket és jelentkezzék.

(BOCSKAI még mondana valamit, Carillo tekintete azonban belefojtja a szót, kimegy)

CARILLO: Hallgatom.

MÁRIA: Báthori Zsigmondról szeretném kérdezni.

CARILLO: A császár, úgy tudom, ellátta a szükséges tudnivalókkal.

MÁRIA: A császár ... igen. De én a császár bizalmasának véleményére vagyok kíváncsi.

CARILLO: A császár feltétlen érdeke ez a házasság. A török megállítására Zsigmond egy ideig alkalmas. Erénye, hogy rávette az erdélyi rendeket a szövetségre a Habsburg házzal, melyet e házassággal szentesít. A független Erdély veszélyes.

MÁRIA: A politika nem érdekel. Báthori Zsigmond, a lányom jövődjéről férje érdekel.

CARILLO: Kitűnő ifjú férfiú. Nagy érdemeket szerzett a törökök elleni csatározásokban. A császár hálás ezért.

MÁRIA: Hagyja már Rudolfot! Az érdekel, KI és MI várja a lányomat holnap Gyulafehérvárott.

(Csönd. CARILLO hallgat)

MÁRIA: *(halkan)* Fel kell készítenem Krisztinát.

- CARILLO: *(hirtelen)* Báthori Zsigmond egy erkölcsileg és morálisan romlott, ingatag, kiszámíthatatlan szeszélyes és modortalan balkáni patkány.
- MÁRIA: Carillo!
- CARILLO: A véleményemet kérdezte.
- MÁRIA: Hiszen ön... évek óta a nevelője bizalmasa.
- CARILLO: Ezért ismerem ilyen jól. Gyulafehérvárott én a császár és a pápa érdekeit képviselem. És természetesen a jezsuita rendét.
- MÁRIA: A császár úgy informált... Zsigmond hívta be Erdélybe a jezsuitákat, és feltétlen híve az udvar érdekeinek.
- CARILLO: Zsigmond egy név. Történelmi család, történelmi név. Kétségtelen, tapad ehhez a családhoz számos érdem és némi vérbaj.
- MÁRIA: Vérbaj?
- CARILLO. Nem feltétlenül öröklődik.
- MÁRIA: És Ön mégis követként jött Grácba a lányomért Bocskaival.
- CARILLO: A kettőnek egymáshoz semmi köze.
- (Csönd.)*
- MÁRIA: Ön kinek az oldalán áll, Carillo atya?
- CARILLO: Én az ész oldalán állok.
- MÁRIA: Ön szorgalmazta, hogy Grácból kapjon feleséget Zsigmond.
- /MÁRIA/: Elég nagy a császárság, akadt volna Habsburg lány más hercegségekben is.
- CARILLO: Akadt volna. De én alaposan körülnéztem. Krisztina hercegnő a legalkalmasabb erre a feladatra.

MÁRIA: FELADATRA?!

CARILLO: Mondjuk: küldetésre. Erdély nem a tündérek szigete. Bármely más Habsburg hercegnő két nap múlva megszökne innen. De Krisztina... úgy tudom, nem nélkülöz némi férfias vonást...

MÁRIA: Ezt hogy érti?

CARILLO: Úgy tudom, kitűnően vív, és lovagi tornában is részt vett.

MÁRIA: Valóban. Ezt én is furcsálltam.

CARILLO: Továbbá művelt és ambiciózus, bár kicsit ideggyenge és nem túlságosan szép.

MÁRIA: ÖN A LÁNYOMRÓL BESZÉL, CARILLO!

CARILLO: Én egy világhatalmi eszközről beszélek.

MÁRIA: Krisztina a legkedvesebb gyermekem, Katalin, a húga mellett. És a császár kezeskedett róla, hogy Zsigmond mellett fejedelmi élete lesz!

CARILLO: A császár ki sem mozdul Prágából. Annyit tud az erdélyi állapotokról, amennyit én jónak tartok elmondani neki.

MÁRIA: És... Bocskai?

CARILLO: Bocskai más. Erős személyiség. Váradi kapitány. Nemzeti hős. Most mellettünk, a török ellen, de ha érdeklő úgy kívánnák, a szultán kegyeit keresné. Forradalmi típus, balkáni szinten.

/CARILLO/: Erős fejedelem mellett veszélyes volna, de Zsigmond feltétlen híve, ezért veszélytelen.

MÁRIA: Ez úgy hangzik, mint valami jelentés.

CARILLO: Az is. Egyik jelentésemből való, melyet öszentségének küldtem.

(Csönd)

MÁRIA: Tehát nem számíthatok semmi jóra, ami a lányomat illeti.

CARILLO: Nem. Zsigmond olasz udvaroncaival, orgiáival, cigány szeretőivel és erkölcstelen életvitelével az Udvar szégyene.

MÁRIA: De akkor miért...

CARILLO: Máris többet mondtam, mint kellett volna.

MÁRIA: Carillo atya, ön rászedett engem, a lányomat és a császárt is!

CARILLO: Felesleges lenne emlékeztetnem asszonyomat jezsuita neveltetésére, és azon elvekre, melyekre az udvar és rendünk kötelezi.

MÁRIA: Nem tűröm, hogy kioktasson.

CARILLO: Az igazságra volt kíváncsi. Kapott belőle eleget. A többit holnaptól személyesen is megtapasztalhatja.

(Csönd. Kopogás, BOCSKAI jön be)

BOCSKAI: Későre jár, asszonyom, holnap még nagy út áll előttünk. Bátorkodom javasolni, pihenjen le.

MÁRIA: A követek?

BOCSKAI: A követeket elszállásoltam, reggel, indulásunk előtt beszámolnak asszonyomnak.

MÁRIA: Mi a baj, Bocskai?

(BOCSKAI hallgat)

MÁRIA: MI A BAJ?

BOCSKAI: Hallgasson rám, asszonyom. Jobban teszi.

CARRILLO: Bocskai kapitány úrnak nem áll jól a kíméletesség. A főher-

cegasszony rendünk neveltje, az igazság meghallgatása és elviselésére erős. Ha a követek rossz hírt hoztak is, közölheti velünk.

BOCSKAI: Örülnék, ha Carillo atya ezt az én belátásomra bízna.

MÁRIA: Kapitány úr! Követelem, hogy beszámoljon!

(Csönd)

BOCSKAI: Két követ jött. Egy Krakkóból, egy Grácból.

CARILLO: Ezt tudjuk.

BOCSKAI: Felsőged nagyobbik lányának, Lengyelország királynéjának kislánya született. Egészséges gyermek. A lengyel királyné ezen örömhírt bízta a futárra.

MÁRIA: Adjon az Isten unokámnak hosszú életet, lányommal osztozom örömében. Mindőjüket a baba megerősödése után Prágában látni kívánom, kérem a követet, közvetítse kérésemet lányom, a lengyel királyné felé.

BOCSKAI: *(halkan, lassan)* A gráci követ... a főhercegasszony legkisebb lányának Katalinnak betegségéről... a hirtelen haláláról hozott hírt.

(Csönd. MÁRIA maga elé mered)

CARILLO: Katalin betegségéről tudomásunk volt. Betegen hagytuk Grácban, Isten megváltásként küldhette rá a halált.

BOCSKAI: Mélységesen sajnálom, asszonyom.

MÁRIA: Egy napon?... Úgy érzem... egy napon történt mindez.

BOCSKAI: *(halkan)* Úgy mondták. Június 30-án született a gyermek, és

halt meg a hercegnő.

MÁRIA: Egy napon hát... Kérem, Bocskai uram, a futárokat lássa el mindennel, reggel pedig még beszélni kívánok velük, indulás előtt.

BOCSKAI: Úgy lesz, asszonyom.

MÁRIA: Éreztem, hogy nem szabadna elkísérni Krisztinát. Ha kivettem a lábam Grácból... mindig baj érte a családkat.

CARILLO: Isten végtelen tapintatból indította útnak a főhercegasszonyt.

MÁRIA: *(keményen)* Valóban... Isten végtelenül tapintatos.
(Lassan nyílik az oldalsó ajtó, megjelenik KRISZTINA, kezében gyertyatartó. Arca vörös a láztól, remeg bő ruhája alatt)

MÁRIA: Krisztina, megmondtam aludj, pihenj.

KRISZTINA: Nem tudok, anyám. Bocskai kapitány úr, kérem készítsen elő számomra egy hűvösebb szobát a fogadó északi oldalán. Mostani szobámban forrók a falak, és bár nyitva ablakom, a hőség nem hagy aludni.

BOCSKAI. *(zavartan)* A fogadó legjobb szobájába...

KRISZTINA: *(hirtelen)* KÉREM! Nagyon kérem, kapitány úr. Lázam van, rosszul érzem magam.

MÁRIA: Mint egész úton. Nem ismerek rád, lányom. Ez az állandó láz, mely folyton megállásra kényszerít bennünket... egész úton a nyavalygásodat kell hallgatnom. "Forrók a falak!" ITT IS FORRÓK A FALAK! Katalin Grácban meghalt.

BOCSKAI: Az imént hozta a futár a hírt.

- KRISZTINA: *(kis csönd után)* Katalin húgom sokat betegeskedett az utóbbi időben. Isten megváltásul küldte rá a halált.
- MÁRIA: Elment tőlem. Az utolsó, akinek még kezemben volt a sorsa.
- KRISZTINA: Megváltás volt. Isteni parancsolat.
- MÁRIA. Anna lányomnak, nővérednek egészséges kislánya született Krakkóban. Prágába kérettem őket, ha a gyermek megerősödik.
- KRISZTINA: Adjon az Isten nővérem kislányának hosszú életet, nővéremmel osztozom örömében. Kérem, közöljék ezt a követtel. Ha Isten engedi, Prágában magam is ott leszek látásukra.
- BOCSKAI: A fogadó északi szárnyán csak cselédszobák vannak... udvari szobák... hűvösek, igaz, de szerények, földszinti ablakkal...
- KRISZTINA: Egyiket ürítsék ki, poggyászatot vitessék át. Ott kívánok aludni.
(BOCSKAI tanácstalanul néz a főhercegnőre)
- MÁRIA: Hallotta, kapitány úr! De mielőtt intézkedik... Carillo atya, megkérem, segédkezzék lányomnak jelenlegi szobájában csomagjait összerakni, és a cselédekkel átvitetni az udvari szárnyba.
- CARILLO: ÉN?! Bocskai kapitány...
- MÁRIA: *(csönd)* Lányom nyugalma és a holnapai gondtalan út miatt kérem, tegye meg. A kapitány úrral még értekezni kívánok a követek dolgában.
- CARILLO: Igen, asszonyom.
- MÁRIA: Krisztina, unokámért és húgodért mondjunk imát mielőtt nyugovóra térnénk.
- KRISZTINA: Úgy lesz, anyám.

(CARILLO kinyitja az ajtót, KRISZTINA kitámolyog rajta)

CARILLO: *(visszaszól)* Gratulálok, asszonyom. Most már megértheti, a császár és én miért Krisztinát választottuk. Ha ez a makacs láz...

MÁRIA: Tegye, amire kértem Carillo atya.

(CARILLO KRISZTINA után megy, becsukja az ajtót)

BOCSKAI: Hallgatom, asszonyom.

MÁRIA: Báthori Zsigmond felől kívánom kérdezni.

BOCSKAI: *(örül, hogy témát váltottak)* ZSIGMOND kiváló államférfi. Bátor a harcban, műveltsége európai. A császár kiváló szövetségest talált benne.

MÁRIA: *(fölcattan)* Már megint a császár! Zsigmond érdekel.

BOCSKAI: Huszonkét éve ellenére kiváló politikus. A fejedelemség soha nem volt még olyan szilárd, mint most.

MÁRIA: Kapitány úr, ön is csak mellébeszél.

(Csönd)

MÁRIA: *(halkan)* A lányomat szeretném fölkészíteni.

BOCSKAI: Zsigmond látatlanban is nagy tisztelője jövődöbelijének, asszonyom iránt rajongással van. Biztosítom, kiváló férje lesz a hercegnőnek.

MÁRIA: Maga... Zsigmond nevelője és barátja.

BOCSKAI: Igen.

MÁRIA: Kérem, tiszteljen meg bizalmával engem is.

BOCSKAI: Boldogan.

MÁRIA: Miért hazudozik nekem?

- BOCSKAI: *(ösztönösen a kardjához kap)* HAZUDOK?
- MÁRIA: Bocsásson meg. Természetesen nem hazudik, csupán elhallgat előlem egyet-mást. Carillo atya...
- BOCSKAI. Carillo!
- MÁRIA: ... informált engem bizonyos körülményekről.
- BOCSKAI: Zsigmond éli az életét, mint bármely fiatal fejedelem. Még ha olykor túlzásokba is esik... a házasság bízvást megváltoztatja majd.
- MÁRIA: Azt hiszi?
- BOCSKAI: ÉN MELLETTE LESZEK. MÁRIA-KRISZTINA MELLETT LESZEK, fejedelmi élete lesz Erdélyben.
- MÁRIA: Nagyon szeretném, ha így lenne. Bocskai!
(Csönd)
- BOCSKAI: Én mindent megteszek... volt időm e pár hét alatt megismerni a hercegnőt... volt alkalmam tisztelni erejét, mellyel betegségét viseli.
- MÁRIA: És a Báthoriak vérbaja? Családi hagyomány?
- BOCSKAI: Zsigmond esetében erről nincs szó. A vérbaj nem feltétlenül öröklődik.
- MÁRIA: Ön ilyen tájékozott orvosi kérdésekben?
- BOCSKAI: Magam is Prágában nevelkedtem, az udvarnál, úgy gondolom, kellő tapasztalattal tudom megítélni az állapotokat.
- MÁRIA: Nem akartam megbántani, Bocskai. De meghalt a legkisebb lányom, és a hír felold a kötelező udvariasság gyakorlása alól.

BOCSKAI: Életemre és kardomra esküszöm, megvédem a hercegnőt mindentől.

MÁRIA: Úgy? Tehát védeni kell? Mi ellen? Hagyja! Ne válaszoljon. Megbízom magában. És nyomatékkal kérem, gyakori levelekben tudassa velem a mindenkori állapotokat.

BOCSAKI: *(meghajtja a fejét)*

(CARILLO érkezik)

CARRILLO: Megtisztelne, kapitány úr, ha segítene. A cselédek húzokodnak attól, hogy átengedjék szobájukat. Nem is értem a hercegnőt...

BOCSKAI: A hercegnőnek pinehés kell. És ha hűvös szobát választ, legyen akarata szerint. Megbocsát, asszonyom, személyesen

/BOCSKAI/: intézkedem. *(Carillónak)* Errefelé nem szeretik a jezsuitákat.

CARILLO: Vettem észre.

MÁRIA: Jó éjt, kapitány úr, jó éjt, Carillo atya. A vitát folytassák máshol.
(A két férfi meghajol, kimegy)

MÁRIA: *(egyedül, a szobai fészület elé lép)* Kérlek, Mindenható, vedd kegyeidbe Katalin lelkét. És áldd meg unokámat. Mintpedig hogy egy napon halt és született élet, bízom benne, világodban egy pillanatra találkoztak, és megismerték egymást. Áldassék a neved.

2. jelenet

(Fogadó előtt. BÁTHORI ZSIGMOND áruhában, és GENGA SIMON)

ZSIGMOND: Megmondtam, Genga, hogy elkészünk. Ráadásul a lovam is lesántult.

GENGA: Csak nem sajnálsz azt a kis kitérőt a paraszt házához? Megmondtam neked, vérbő leányai vannak, és imádják a fejedelmüket.

ZSIGMOND: Ti olaszok... soha nem fogytok ki... a tintából...

GENGA: A tintából, uram?!

ZSIGMOND: Mellyel írást színlelve összemaszatoljátok a szüzesség papírlapjait...

GENGA: Erről van szó? Nem, uram! Mi olaszok valóban feneketlen tintatartók vagyunk, úgyhogy le is dobjuk a dugót, valahányszor módunkban áll.

ZSIGMOND: Szerettem volna látni Öt.

GENGA: Miért? Holnap úgyis feleséged lesz. Nem lett volna amúgy érdekesebb? Megérte ezért Nagykárolyba jönni lóhalálában?

ZSIGMOND: Keményen elbántál a paraszttal.

GENGA: Hát nem boldog a barma, hogy lányait megtiszteli a fejedelem és leghűségesebb titkára? Milyen népek ezek? Kénytelen voltam bezárni a pincéjébe. Pedig aranyat akartam adni neki, de

/GENGA/: ezek nem érdemlik meg. A lányok pedig tették a dolgukat, nem is rosszul. Úgy láttam, neked is kedvedre volt...

ZSIGMOND: Genga, te még a cigánybakó elé viszel engem! Miattad még levágják a fejemet egyszer.

GENGA: A fejét ne sajnálja uram... a tintatartójára vigyázzon inkább, többet ér az.

ZSIGMOND: Most akkor találj szállást éjszakára. De úgy, nem akarom, hogy felismerjenek.

GENGA: Meghúzódhatunk valamelyik cselédszobában. Földszinti ablakok, az udvaron át. Kitűnően ismerem a járást. Reggel pedig meglessük a hercegnőt, ha már annyira akarod, utána az erdőn át hazavágtatunk, bőven előbb hazaérkezve, mint a követség.

ZSIGMOND: Hisz a lovam is sánta.

GENGA: Le is köpne a családom, ha egy éjszaka alatt nem tudnék két

jó lovat elkötni.

ZSIGMOND: Nem bánom. De a cselédekhez már fáradt vagyok, és túl sokat ittunk.

GENGA: Nálam az ital belépő a bálba.

ZSIGMOND: Te azt csinálsz, amit akarsz. Én viszont alszom. A fogadóst is el kell kerülnünk, ismer.

GENGA: Bemászunk egy ablakon.

ZSIGMOND: Te Genga... én holnaptól házas ember leszek.

GENGA: Nem te, hanem Erdély. Erdély feleségül veszi a császárságot.

/GENGA/: Az meg az ő bajuk, nem a mienk. Jössz már? Persze, mehetsz az ő ablaka alá is szerelmes dalokat énekelni...

ZSIGMOND: Ne csúfolódj a fejedelemasszonnyal.

GENGA: Hónapokig úton lenni Grácból! Nohiszen. Lázás szegény kis hercegnő, meg kell állni! Pihennie kell! Ezek már a gondolat-tól belázasodnak, hogy beléjük állhat a házasság! Hogy utáltam ezeket a műkisasszonyokat!

ZSIGMOND: Genga, túl messzire mégy!

GENGA: Hiszen megvan a szeretőd Gyulafehérvárott! Dísznek lesz csak ez az asszony, nem? Rózsaszínű kard a török ellen! Mit gondolsz vele annyit! Élvezzük ki az utolsó éjszakát. Jössz?

ZSIGMOND: Fene nagy önbizalmaid van, Genga, de ha botrány lesz, elcsapatlak, esküszöm!

GENGA: Előbb mondasz le a fejedelmi trónról, mint engem elzavarj.

ZSIGMOND: Ez igaz. Segíts felállni. Ólomgolyók vannak a lábamban.

GENGA: Guruljon csak utánam fejedelemséged, majd megmozgatjuk azokat a golyókat!

3. jelenet

(KRISZTINA új szobája. BOCSKAI, KRISZTINA)

BOCSKAI: Van még valami kívánsága, hercegnő?

KRISZTINA: *(bánatosan mosolyogva)* Meghalni.

BOCSKAI: Azt nem hagyhatom.

KRISZTINA: Nagyon szerettem Katalint. A legjobban nővéreim közül.

(Csönd)

KRISZTINA: Itt valóban hűvösebb van. Köszönöm.

BOCSKAI: Veszélyes hely. Kóbor kocsisok, részeg parasztok könnyen elhihetik, cseléd alszik itt, és a hercegnőre törhetnek.

KRISZTINA: De van nekem egy bátor kapitányom, aki megvéd... ha nem

lenne ez a makacs láz, nem félnék... én más vagyok, mint amilyenek útközben megismert. Istenem! Saját lovamon akartam a kíséret mellett utazni, imádok vívni, lovagolni! Élvezni akartam az utazást, előrevágtatni, ismeretlen hegyekben, erdőkön át... ehelyett szánalmas erőlködés volt minden mozdulatom.

BOCSKAI: *(mosolyogva)* Itt alszom a szomszéd szobában. Ha rosszabbul lenne, csak dörömbölnön át a falon... azonnal átjövök.

KRISZTINA: Épp elég kellemetlenséget okoztam önnek már eddig is.

BOCSKAI: Ne feledje, Zsigmondot képviselven "in effigi" összeadtak

/BOCSKAI/: bennünket Grácban. Férj és feleség. Meg kellett esküdnöm rá, hogy jóban rosszban kitartok a hercegnő mellett.

KRISZTINA: Sok jóban nem volt része.

BOCSKAI: De Zsigmond jó feleséget kap, a hercegnő pedig megszeretheti őt - az nekem a legnagyobb boldogság.

KRISZTINA: Le sem tagadhatja, hogy az udvarnál nevelkedett.

BOCSKAI: Ott nevelkedtem, de itt érzem jól magam. Nagyon lehet szeretni ezt a földet, majd meglátja.

(Csönd, BOCSKAI tétován ácsorog)

KRISZTINA: Akart még modani valamit?

BOCSKAI: A hercegnő soha nem kérdezett Zsigmond felől.

KRISZTINA: Nem. Tudom, anyám minden útjába akadó embert kifaggatott, nyilván önt is. Ez a házasság azonban a császár parancsa, legalább a megismerés kalandjától ne fosszam meg magam.

Tudok viselt dolgaidról, ha erre gondolt.

BOCSKAI: Én mégis szeretném...

KRISZTINA: Nevelőim arra tanítottak, méltósággal hallgassak meg mindenkit. És viselkedjem Habsburghoz méltóan. Most azonban, kapitány úr, reszket a testem, nehezek a lábaim, és arra kell kérnem, hagyja, hogy lepihenjek.

BOCSKAI: *(észbekap)* Bocsásson meg, hercegnő. Túl sokáig voltam terhére. *(meghajol, indul)*

KRISZTINA: *(utánaszól)* Nekem elég garancia Zsigmondra nézve, hogy

/KRISZTINA/: Bocskai István a nevelője és a barátja. Azt hiszem, ez a legtöbb, amit fel sem tett kérdésére válaszolhatok.

BOCSKAI: *(meghajol az ajtóban)* Jó éjt, hercegnő. És ne feledje! Csak egy dörömbölés! *(kimegy)*

(KRISZTINA az ablakhoz megy, szélesre tárja, nézi a sötét udvart)

KRISZTINA: Kérlek, Mindenható, vedd kegyeidbe Katalin húgom lelkét. És áldd meg Anna gyermekét. És köszönöm, hogy új életben folytattad azt, amit a halállal bevégeztél. Ha vagy. Ha lennél egyáltalán. És add, hogy láZ és fájdalom nélkül állhassak jövendőbelim elé, akit nem ismerek, de bízva égi oltalmadban, bizalommal indulok felé.

(GENGA váratlanul megjelenik az ablakban)

GENGA: Nocsak, latinul imádkozik a kisasszony! Gazdám! Művelt hüvelyre leltünk!

(KRISZTINA szólni sem tud, mereven hátrál, GENGA beugrik az ablakon, elkapja a lányt)

GENGA: *(kifelé)* Nem cseléd ez, uram! Nyilván udvarhölgy! Akkor pedig van már tapasztalata!

(BÁTHORI ZSIGMOND megjelenik az ablakban, majd egy ugrással bent terem a szobában, nézi a lányt, aki a félelemtől megkövülve áll)

GENGA: Az udvarhölgyek tanítják asszonyaikat a szerelemre! Fürdetés,

/GENGA/: öltöztetés közben, igaz-e szépségem?

ZSIGMOND: Halkabban, Genga. Megmondtam.

GENGA: Parancsodra halkan fogom elfogyasztani ezt a jércét, megígérem

KRISZTINA: *(most tér észhez, kiáltani próbál)* Kapi...

(GENGA rögtön befogja tenyerével a lány száját)

GENGA: Most mondták, hogy semmi zaj! Kiáltozni akarsz? Azt nem szeretem. Tűzforró ez a lány, uram, tüzel a szuka!

ZSIGMOND: Álljunk odébb egy szobával.

GENGA: Miért? *(Krisztinához)* Fáradt vándorok vagyunk, kislány, nincs hol aludnunk. Megpihenünk itt egy időre a barátommal, és ha kiáltani mersz, megfojtalak.

ZSIGMOND: Engedd el a lányt, Genga.

GENGA: Pattan a dugó a tintatartóról, uram!

KRISZTINA: *(halkan)* Távozzon uram, a barátjával együtt. Én... nem érzem jól magam...

GENGA: Azt elhiszem. De én hoztam orvosságot. Sőt! Átengedlek a ba-

rátomnak, jobban jársz vele, én pedig keresek egy másik szobát. De addig előkészítelek neki. *(egy mozdulattal letépi a felső ruhát a lányról, aki most már fehér alsóruhában, reszketve a láztól és a félelemtől áll, míg megszólal)*

KRISZTINA: *(halkan)* Vegye le a kezét a Mária-Krisztina hercegnőről, Mária főhercegasszony lányáról!

GENGA: Hercegnő? A cselédszobában? Én ezt nem veszem be, kicsikém!
(Az ágyra dobja a lányt, aki szabadulni akar)

GENGA: Ehhez te gyenge vagy, kicsim.

ZSIGMOND: Parancsolom, engedd el a lányt.
(GENGA kelletlenül gyengít a szorításon, KRISZTINA a falhoz fut, és többször beveri a fejét, ZSIGMOND elővesz egy medált, kinyitja, nézi a lányt)

GENGA: Bolond ez, uram... Veri a fejét a falba.

ZSIGMOND: Nem bolond, Genga. Ő a menyasszonyom, Mária-Krisztina.
(KRISZTINA lekuporodik a sarokba, GENGA hatalmas röhhögésben tör ki)

GENGA: Na, akkor megvan, amiért jöttünk! Megejtheti uram a nászéjszakát előre. Én persze majd elfordulok, nem akarom zavarni az ifjú párt...
(utolsó mondatra BOCSKAI beront az ajtón, egyelőre csak GENGÁT látja meg, egy hatalmas ütéssel a földre küldi)

BOCSKAI: Zavarod ám te az anyád keserves úristenét! *(üti-veri Gengát)*

ZSIGMOND: Fejezd be, Bocskai! Eleget kapott.

(BOCSKAI meglepetten hátrafordul)

BOCSKAI: A... fejedelem?

(elengedi a félholt GENGÁT)

ZSIGMOND: Ő az a lány, akit hozol nekem?

BOCSKAI: Miért jöttél ide, Zsigmond?

ZSIGMOND: Látni akartam. Ő az?

BOCSKAI: Igen.

ZSIGMOND: Leveleidben azt írtad, a legszebbet választottad a hercegnők közül.

BOCSKAI: Magam választottam.

ZSIGMOND: Ez a lány csúnya és beteg. Nem ezt ígérted nekem.

BOCSKAI: Zsigmond, mint tanítód és barátod kérlek...

ZSIGMOND: Feltűnően szép és művelt lány. Ezt írtad.

BOCSKAI: Holnaptól meglátod... meglátod magad is...

ZSIGMOND: GENGA! Kelj föl. Még az éjjel visszaindulunk. Szerezz lovakat.

(GENGA föltápáskodik)

GENGA: Ezért még kinyírlak, végvári kapitány!

BOCSKAI: Sajnálom, hogy bemocskoltam veled a kezem. Takarodj a dolgodra.

ZSIGMOND: Eredj. Szerezz lovakat.

(GENGA morgva kimegy, KRISZTINA sarokból most némán az ágyra kucorodik)

BOCSKAI. Megválogathatnád a barátaidat, Zsigmond.

ZSIGMOND: *(nézi a lányt)* Már nem vagy a nevelőm, Bocskai. A véleményed nem érdekel. Megmondtam, a menyasszonyom részére a legjobb szobát tartsd fenn mindenhol, ahol megszálltok.

BOCSKAI: Ő kérte ezt a szobát. Itt hűvösebb van. A hercegnő beteg.

ZSIGMOND: Mint egész úton, igaz? Nyilván nem vigyáztatok rá eléggé.

ZSIGMOND: És ne merj felelősségre vonni, mert mehetsz vissza Váradra, védeni a végeket. A leendő feleségemmel jogom van azt tenni amit akarok. A te férji jogaidat gyakorold a feleségeden, Hagymási Margiton. Bármit teszek Mária-Krisztinával az én dolgom, és én akarom, senki más tudomást ne szerezzen róla. Megértettél, Bocskai?

(KRSZTINA most lassan felül az ágyon)

KRISZTINA: Nos, látni akart, Báthori Zsigmond. Látta a menyasszonyát. És most arra kérem, menjen el. A császár parancsára, a pápa és az udvar javára, török ellen holnap házasságot köt Erdély a császársággal. DE MI KETTEN SOHA.

(Csönd, ZSIGMOND nézi a lányt, GENGA megjelenik az ablakban)

GENGA: Megvannak a lovak, fejedelem.

(ZSIGMOND szó nélkül kilép az ablakon, GENGA még BOCSKAI felé köp, az kirántja a kardját, GENGA eltűnik)

BOCSKAI: Ha bármi van... itt állok az ajtó előtt.

(A lány némán néz maga elé, BOCSKAI lassan szótlanul kimegy. KRISZTINA lassan, remegve magára húzza a takarót,

miközben már halkán halljuk a következő jelenet esküvői zenéjét)

4. jelenet

(Változás közben színpad előterében esetleg szólótánc, párostánc. Változás vége: az esküvő, a lakodalom hajnala. Keresztben hosszú asztal, rajta ételmaradékok, fánképek, eldőlő poharak, szemét. A hosszú asztal közepén már csak KRISZTINA és ZSIGMOND, hátul beszélgető, táncolató alakok körvonalait látjuk, hol német, hol magyar zene szól halkán.)

ZSIGMOND: *(a táncoló alakokra mondja)* Jól mulat a társaság.

KRISZTINA: Hány nap még?

ZSIGMOND: Ez az utolsó. Ma téged ünnepelek.

KRISZTINA: Az udvarnál magázódásra tanítottak fejedelmi pár esetén.

ZSIGMOND: Az udvar messze van. De ha zavar, hogy így beszélek veled, a megoldás egyszerű. Ezentúl nem latinul, hanem magyarul szólok hozzád. Figyelj: "ma egész este néztem a szemed, és a tehetetlenség, az unalom borzalmában éltem azt az esküvőmet és az azt követő lakomákat, melynek most már csak csontjain rágódunk. És attól a tudattól, hogy ezen szemek fagyott tekintetében kell éveket, évtizedeket élnem, hánynom kell, és félek, és legszívesebben egyfolytában szűkölnék, mint a kerítésen fennakadt nyestkutya..." *(elégedetten néz Krisztinára)*

- KRISZTINA: *(halkan, lassan)* "Egész este néztem a szemed, láttam benne a romlottságot és a zavart, az undor borzalmában telt esküvőm és azt követő díszebédeken, melynek bűdös asztalai mellett még ilyen korán hajnalban is itt kell ülnöm, hogy az udvari etikett
- /KRISZTINA/: még egy disznóólban se szenvedjen csorbát. És borzadok a tudattól, hogy mindezt évekig, évtizedekig kell hordoznom magamban, veled. VELED - mondod, és mondom, bár mi-felénk csak a kutyákat tegezzük, vagy azon személyeket, akik legközelebb állnak szívünkhöz, miként kutyáink is közel állnak."
- ZSIGMOND: *(hátrakiált)* ISTVÁN! BOCSKAI ISTVÁN!
(BOCSKAI előrejön)
Nem mondtad nekem, hogy ez a gráci díszpárna beszél magyarul!
- BOCSKAI: *(őszintén meglepődik)* Én sem tudom. Egész úton latinul szóltunk egymáshoz.
- KRISZTINA: Töltene még az óborból, kapitány? Életemben először ittam ugyan bort, de megállapíthatom, errefelé valóban kitűnő italok teremnek, és ahol az ital kitűnő, minden bizonnyal érdemes kegyeinkre az azt termelő nép is. *(egyszerűen)* Ez az egy örömöm maradt.
- BOCSKAI: Tényleg beszél. *(Tölt KRISZTINA poharába)*
- ZSIGMOND: Ki tanította meg rá? Te?
- BOCSKAI: Nem. De furcsáltam, nem is kérdezősködött nyelvünk felől.
- KRISZTINA: Egy éve tudom, hogy ZSIGMOND felesége leszek. Anyám

fogadott egy magyar jezsuitát, ismerkedjem jövendő népem nyelvével, szokásaival. A szokások olyan unalmasak voltak, hogy minden időmet a nyelv tanulására fordítottam.

ZSIGMOND: Úgy látom, kezdi jól érezni magát közöttünk.

BOCSKAI: Istennek hála, Gyulafehérvárott már a láza sem jött elő.

KRISZTINA: Végtelen örömmel tölt el, hogy felséged magáz engem újból, ahogy azt az európai viselkedéskultúra megkívánja. Így bizvást remélhetem, házasságunk évei otthoni neveltetésem jegyében fog eltelni.

ZSIGMOND: Gondoskodni fogok róla, hogy kulturáltan teljenek évei, hercegnő! Vagyis... hogy egy életre megbánd... hogy ide... István segíts, nem tűröm ezt a szemtelenséget...

KRISZTINA: Kedves kapitány úr, úgy látom a fejedelem a sok bor, és az átélt izgalmak miatt kissé megzavarodott.

ZSIGMOND: A körösztanyád zavarodott meg! Eszemnél vagyok! Ne merészelj bolondnak nevezni se egymás közt, sem senki előtt, értetted? Még magyarul se. Magyarul főleg ne!

KRISZTINA: Szomorúsággal tölt el bennünket a tudat, hogy a fejedelem ismét családjának és neveltetésének megfelelő hangon szólalt meg. Erről le kívánjuk szoktatni.

(BOCSKAI közben leült egy székre a házaspárral szemben, és rendkívül élvezi a helyzetet)

ZSIGMOND: Bocskai! Kit hoztál ide nekem? Mit hoztál ide? Vihart a virágoskertembe?

KRISZTINA: Na! Ez szép!

BOCSKAI: (*őszintén*) Egy csodálatos asszonyt hoztam neked, Zsigmond.

KRISZTINA: (*hirtelen Bocskaihoz*) Anyám?

BOCSKAI: Az a nő... (*vált*) ... Mária Főhercegasszony a nehéz ételek után gyomortáji panaszai miatt aludni tért, biztosítottam mellé két erényes udvarhölgyet. Kérte fejedelemségteket, ne okozzon zavart mulatságaikban az ő távolléte.

ZSIGMOND: Te is meghülyültél, István?

KRISZTINA: Ne törődj vele, Kapitány úr, fenséges férjem megbillen a nyugati széltől. Rosszulléte azonban mulandó, így nincs akadály, hogy "hajnali kérdésekkel" a nép a fejedelemasszony elé járuljon.

ZSIGMOND: "Hajnali kérdések." Honnan tudsz erről?!

(*KRISZTINA kérdően ránéz*)

Honnan van hercegi feleségemnek tudomása bizonyos ősi erdélyi szokásokról?

KRISZTINA: Mint már említettem, jezsuita tanárommal átnéztük a hagyományokat. És tudom, hogy a lakodalom utolsó hajnalán a nép kérésekkel járulhat az új fejedelemasszony elé.

ZSIGMOND: Elévült.

KRISZTINA: Bocsásson meg, hogy vitatkoznom kell fenségeddel, de úgy tudom, nem évült el. Csak bizonyos fejedelmeknél szüneteltették. Igaz, kapitány?

ZSIGMOND: Ne válaszolj neki. Ez egy kígyó.

- BOCSKAI: Valóban asszonyom, a "hajnali kérdésekre" pár órája összegyűlt a nép.
- KRISZTINA: És?
- BOCSKAI: Embereim megverték és elzavarták őket.
- KRISZTINA: Kinek a parancsára?
- BOCSKAI: (*Zsigmond felé*) Megmondhatom?
- ZSIGMOND: Most már mindegy.
- BOCSKAI: A fejedelem parancsára.
- ZSIGMOND: Pár koszos paraszt gyülekezni kezdett. Mi dolgunk velük?
- KRISZTINA: Ezek az emberek hozzám jöttek!
- ZSIGMOND: Figyelj, nádibaba, fejezd ezt be...
- KRISZTINA: Ezek az emberek bíznak bennem! A hagyományban! Követelem, hogy bocsássák színem elé őket!
- ZSIGMOND: Nem érti, hogy kidobattam őket a várból? (*vált*) Fenséges asszonyom, véleménye nélkül, utólagos megértése mellett beszéltem népünkkel, és tekintettel nemrég lezajlott betegségre, melyet Isten enyhíteni látszik, kérem őket, alkalmasabb időpontban keressék meg úrnőjüket. (*hirtelen felüvölt*)
- KÖZBEN PÁRUKNAK ÖSSZETÖRTEM A FEJÉT!
- (*Tölt a borból, kiissza, messze dobja a kupát*)
- Van még kint valaki? A kérdezők közül?
- BOCSKAI: Van. Király Albert, székely jobbágy. Megvertük, de maradt, és beszélni akar a fejedelemasszonnyal.

ZSIGMOND: Engedd be azt a barmot. A fejedelemasszony nagy tisztelője a hagyományoknak.

(BOCSKAI meghajol és kimegy)

ZSIGMOND: Miért van erre szüksége?

KRISZTINA: Tudnom kell, milyen ... állapotok vannak itt.

ZSIGMOND: Amilyet én mondok magának. Olyanok. Egyébként sincs semmi köze hozzá! Dolgozzon a hímzőpárnáján és ne legyen dolga többre.

KRISZTINA: De a "hajnali kérdések" joga még jár nekem.

ZSIGMOND: Az jár. Meg is kapja.

(BOCSKAI vállán hozza az összevert KIRÁLY ALBERTET ledobja az asztal elé)

KIRÁLY: *(Zsigmondhoz)* Miért verettél meg?

ZSIGMOND: A hajnali kérdések a fejedelemasszonyt illetik. De hozzám is jöhettél volna, ha bajod van.

KIRÁLY: Hozzád? 1594 augusztus 27 után? Mer itt szólni hozzád bárki is?

KRISZTINA: Mi történt augusztus 27-én?

KIRÁLY: A fejedelemasszony beszél magyarul? Az Isten áldja meg érte.

ZSIGMOND: Beszél. Szerencsére.

KIRÁLY: *(hévvel)* A német szövetségről való szavazás hajnal Bocskaival összefogta az ellenzéket, és kivégeztette őket! BARÁTAID VOLTAK, NEM? KENDI SÁNDOR, IFFJÚ JÁNOS, MIKÓ FERENC ÉS A TÖBBIEK MIND! ÁGYAIKBÓL VITTÉK ŐKET EGYENEST A CIGÁNYBAKÓ ELÉ! TIZENKÉT

/KIRÁLY/: FEJET VÁGATTÁL LE AZON A HAJNALON, AZÉRT,
HOGY EZ A NŐ MOST ITT ÜLHESSEN AZ ASZTALOD-
NÁL!

ZSIGMOND: Az ország érdeke így kívánta!

KIRÁLY: A saját érdeked kívánta így!

ZSIGMOND: A kihallgatást befejeztük!

KRISZTINA: Nem fejeztük be. A kérés joga még megmaradt.

KIRÁLY: Felséges fejedelem asszony! Tudnia kell, a székelységek és
a Zsigmond ellen fordult rendek képviselőjében vagyok itt.
A székelyek ősi nemesi kiváltságait szeretném visszakérni.

ZSIGMOND: A feleségem ilyen horderejű kérdésben nem dönthet!

KIRÁLY: Asszonyom, a székelyek János Zsigmond rendeletéig, mely
jobbágysorsra kárhoztatta őket, szabad nemesek voltak. És
meggyőződésem, ha visszakapják szabadságukat, jó szívvel
állnának fejedelmünk és új fejedelemasszonyunk mellé. Ez az,
amit a fejedelem többszörös rábeszélésünk ellenére sem haj-
landó megtenni. Kérjük asszonyunk közbenjárását e fontos
ügyben.

KRISZTINA: KIRÁLY ALBERT uram! Kérésed meghallgatott és azon
leszünk, hogy férjemet és az országgyűlést meggyőzzük a helyes
döntés fontosságáról.

KIRÁLY: Mit mondott?

ZSIGMOND: Magyarul mondta, hallhattad.

KIRÁLY: De nem értem.

- KRISZTINA: *(nagy levegőt vesz)* Ha bebizonyosul előttem is, hogy néhai János Zsigmond törvényteleniséget követett el, mikor jobbágy-sorsra vetette a székelyeket, én teljes örömmel azon leszek, hogy ezt az állapotot megváltozzon. Hogy újra szabadok legyetek.
- KIRÁLY: Így már értem, és köszönöm. Bár tudnia kell, ma még az ellenzék, melyet még ÉLVE képviselvek nem várta önt ebbe a székbe.
- KRISZTINA: Öszintesége, Király uram tetszik nekünk. Többet ér, mint a társai talpnyaló viselkedése, melyből volt bőven részünk az elmúlt két napban.
- ZSIGMOND: János Zsigmond rendeletét nem vonjuk vissza! DEMOKRATIKUSAN HOZTA MEG AZ ORSZÁGGYŰLÉS! TAKARODJ INNÉT, KIRÁLY ALBERT!
- KIRÁLY: Megyek, illetve mennék... köszönöm, fejedelemasszony... és ha a kapitány úr segítene... nagyon megverték... azt hiszem, eltörött a lábam is... valószínűleg a demokrácia miatt...
(BOCSKAI felnyalábolja a férfit és kiviszi)
- ZSIGMOND: Háborút akarsz?
- KRISZTINA: A székelyek magyarok vagy oláhok?
- ZSIGMOND: Magyarok. Magyarul beszélnek.
- KRISZTINA: És ti? Ti mik vagytok?
- ZSIGMOND: Magyarok vagyunk mi is. Van még kérdésed?
- KRISZTINA: Nincs.
- ZSIGMOND: Király Albert, ha kijut a várból, újra felláztatja a székelyeket

ígéreted... a fejedelemasszony ígéretére hivatkozva. Ezért valószínűleg többezer embert kell újra kivégeztnem. ezt valószínűleg eléri asszonyom a "hajnali kérdésekkel".

KRISZTINA: És most miért nem kiabál velem? Miért mondja ilyen... kedvesen... gúnyolódik?

ZSIGMOND: Nem. Az udvari történetíró figyel bennünket Carillóval. És én szeretném ha az kerülne a jelentésbe: a fejedelem és új asszonya hosszasan, mosolyogva társalogtak. Mosolyogjon, drágám, ha tud még a császár és édesanyja megnyugtatóására.

KRISZTINA: Ha csak azért, mert én meghallgattam egy szerencsétlen embert, ezeket ölnek meg, és maga a fejedelem: akkor nagy gazember ön, Báthori Zsigmond.

ZSIGMOND: Felső asszonyom megfélekedzik az udvari etikettől, midőn oly szavakkal illet, melyek nem illenek felső fogai közé, és mely magoknak bőségesen leszen termésük eljövendő éveink során.

KRISZTINA: Olasz udvaroncait és színészeit pedig elküldi felső az udvarunkból. Nem kedvemre valók.

ZSIGMOND: Csodálkozom asszonyom kérésén. Genga barátom és társai hozták be Erdélybe a nyugati világ kultúráját, melyre felső is oly büszke. Kérését nem teljesíthetem.

KRISZTINA: *(halkan, mosolyogva)* Elküldi.

ZSIGMOND: *(ugyanúgy)* Nem. Most pedig nászi szobánkba vonulunk, ahogy az események menete megköveteli.

- KRISZTINA: Nászi szobánkba...
- ZSIGMOND: Mosolyogjon kedvesem. Ilyenkor mintha valami szépség is költözne arcára, de lehet, hogy ezt csak a bor mondatja velem, és az eljövendő nászi gyönyörúségek ígérete.
- (Feláll, kezét nyújtja KRISZTINÁNAK, hátul állók tapsolnak, éljeneznek, a pár megindul feléjük. A színpad elején megjelenik BOCSKAI és CARILLO)*
- CARILLO: Örömmel látom, fejedelmünk és asszonya megértik egymást. Nem gondolja, kapitány uram?
- BOCSKAI: Ezt a jelentésébe írja?
- CARILLO: Természetesen.
- BOCSKAI: Mária-Krisztina igen művelt és erényes asszony. Nagy hasznára lesz Erdély felemelkedésének.
- CARILLO: Magam is így gondolom.
- BOCSKAI: Úgy mint Zsigmond személyiségének is.
- CARILLO: Való igaz.
- BOCSKAI: Kiválóan képviseli a császár és Erdély összefogását a török ellen. Mind Európa, mind öszentsége meglegedésére és bizakodására.
- CARILLO: Úgy, úgy.
- BOCSKAI: Tudassa a császárral, unokahúgára szép évek várnak az erdélyi trónon.
- CARILLO: Azt teszem. Miért ilyen ideges, kapitány úr?
- BOCSKAI: Nyugodt vagyok, Carillo atya.

- CARILLO: Illetlenség lenne feltételeznem, hogy ön személyes érzelmeket is táplál a hercegnő iránt!
- BOCSKAI: Megbocsát, botorság volna ilyet feltételezni.
- CARILLO: Grácban a templomban meglepő igyekezettel játszott a Zsigmond szerepét.
- BOCSKAI: Mint Zsigmond barátja.
- CARILLO: Persze. Az imént Király Albert a székelyek követeléséről beszélt.
- BOCSKAI: A hajnali kérdések, Ősi szokás.
- CARILLO: Ön milyen álláspontra helyezkedett ebben a kérdésben?
- BOCSKAI: Természetesen osztom a császár és Zsigmond véleményét. A nemesi rangra emelt székelység az ellenzékot erősítené, mely sokkal inkább keresi a megegyezés lehetőségét a török portával, mint a császárral. *(feszülten)* Ezért minden áldozat indokolt.
- CARILLO: Kiváló.
- BOCSKAI: Olykor véreinket is fel kell áldozni, ha a haza érdeke ezt kívánja.
- CARILLO: Nagyszerű, európai gondolkodás.
- BOCSKAI: És Király Albertnek el kell törni a lábát, meg kell lékelni a fejét, ha igazát ki akarja mondani.
- CARILLO: Törvényesen.
- BOCSKAI: *(hirtelen felüvölt)* KIVÁNCSI MÉG VALAMIRE, ATYÁM?
- CARILLO: Nem. Tökéletesen tisztában vagyok Önnel, kapitány.
- BOCSKAI: Ez fenyegetés?
- (CARILLO mosolyog, BOCSKAI dühösen kivágtat a színről.)*

*Most mozdul a nagyasztal terítője, NAGYON ÖREG EMBER
lassan kimászik az asztal alól, Carillo döbbenten nézi.)*

ÖREGEMBER: Itt sincs. Se a palotában, sem a pincékben, sem az asztal alatt.
Pedig elúszott előttük, a halászok láthatták. De nem mondták.
(*ránéz CARILLO-ra*) Miért nem szólnak a halászok?

CARILLO: Megint itt karattyolsz vén, tetves állat? Ha kém vagy, beszélj
rendes nyelven, itt a kémek nagykanállal esznek. Nem hallod?
Válaszolj, vagy takarodj!

ÖREGEMBER: Nem mernek szólani. Hálójuk fennakadt. És csodálkozva
bámulták, ahogy elúszott előttük. Megtörve, megszagatva.

CARILLO: Takarodj az istállóba, öreg.
(*nagyot rúg az öregbe, az négykézláb elindul, CARILLO
rugdossa kifelé, míg el nem tűnnek a színről*)

5. jelenet

(Hajnal. A nászi szobában KRISZTINA, MÁRIA főhercegasszony, ZSIGMOND)

MÁRIA: Örömel hallom Carillo atyától, hogy lányom és vejem meg-
értik egymást, a császár és a pápa valószerű nagy örömére.

Én magam haladéktalanul indulok Katalin lányom temetésére, minél előbb Grácba kell érjek.

ZSIGMOND: Legjobb lovaim útrakészen. Fényes kísérete lesz, főhercegnő.

MÁRIA: Krisztina lányomat még odahaza felkészítem a hitvesi kötelességek gyakorlására. Mind erkölcsi... mind az utódlás és nemzés kérdéseiben. A gyakorlati útmutatás azonban többnyire önre vár, Zsigmond.

ZSIGMOND: Boldog kötelesség, főhercegasszony.

MÁRIA: Lányom és Carillo révén tudni fogok mindenről, rajtam keresztül aztán bátyám, Rudolf. Ezért kérem, udvari orgiáit függesse föl, léha élete, mely közismert az udvar előtt eddig indokolt lehetett fiatal kora és jó kiállása folytán - mostantól azonban nem tűrhető.

ZSIGMOND: Hogyan mondja, anyám?

MÁRIA: Próbáljon meg erkölcsösen élni, családunk jó híre és az ön közvetlen érdeke is ezt kívánja. Mi nők természetesen keveset értünk a politikához, de mostantól fogva azt hiszem, a császár segítsége és barátsága oly mértékű lesz, amely minőségben ön

/MÁRIA/: bánik nejével és udvarával.

ZSIGMOND: A császár barátsága...

MÁRIA: *(közbevág)* Nem kívánok erről többet beszélni. Az őszinteség egy ponton túl közönségessé válhat. Ezt el kívánom kerülni, amit akartam, így is megérthette.

ZSIGMOND: *(feszülten)* Köszönöm útmutatásait, főhercegnő.

MÁRIA: A császár rendkívül fontosnak tartja az utódlás mielőbbi megoldását. Vagyis várjuk a gyermekáldást. Az előttem lezajló hitvesi csóktól ezúttal eltekintek. Indulok, lányom, Isten oltalma legyen veletek.

KRISZTINA: Katalin temetésén személyedben anyám én magam is ott leszek, gyászodban, keservedben végig magad mellé, amikor földbe helyezik.

MÁRIA: Úgy lesz, Krisztina.

KRISZTINA: És ha álmodban, anyám, találkozol Katalinnal, biztosítsd őt, helyzetét irigylem, égi boldogságát szívesen felcserélném mostani földi paradicsomommal.

(MÁRIA ránéz ZSIGMOND-ra, aki elfordul)

KRISZTINA: Ég veled, anyám.

ZSIGMOND: *(felüvölt)* BOCSKAI!

(feszült csend, BOCSKAI megjelenik)

ZSIGMOND: Előkészítve minden a főhercegnő utazása?

BOCSKAI: Természetesen.

ZSIGMOND: Ég önnel anyám.

(kezet csókol MÁRIÁ-nak, aki egy pillanatra kezeibe fogja

ZSIGMOND arcát, erősen megszorítja)

MÁRIA: Önnek adtam őt. Az utolsót.

(kimegy BOCSKAI-val)

KRISZTINA: Ezt rendezte be fejedelemséged nászi szobának.

ZSIGMOND: *(morog valamit)*

- KRISZTINA: Reggeledik. Hallja, mennyi madár! Grácban nincs ekkora hangzavar reggelenként.
- ZSIGMOND: Még nem vettem észre.
- KRISZTINA: A nászi szoba! Hát tessék! Hogy akarja? Bemászik az ablakon, letépi a ruhámat, a sarokba dob, aztán rajta? Ahogy szokta?
- ZSIGMOND: Az utód... a közös utód rendkívüli szívügye a császárnak.
- KRISZTINA: Nekünk is, nem? A Habsburg ház kinyitja ágyát a Báthori családnak. Tegye a dolgát, fejedelem.
- ZSIGMOND: Arra kérem, vetközzék le.
- KRISZTINA: És maga? *(Közelebb lép a férfihoz)* Ön izzadt és bűdös, Zsigmond. Mikor fürdött utoljára?
- ZSIGMOND: Itt nem attól ismerzik meg a férfi, hogy mikor fürdött. Arról, a kardját mikor fürdette meg.
- KRISZTINA: A kardjától nem lesz trónörökös. Mi, Grácban, minden este és reggel fürdünk. Európában így szokás. Tehát, ha kérhetem, mosakodjék meg.
- ZSIGMOND: Itt el kell felejtenie Grácot.
- KRISZTINA: Elefelejteni? Itt nem lehet.
(kintről most halk gitárzene jön be az ablakon KRISZTINA felfigyel)
- KRISZTINA: Mi ez a zene?
- ZSIGMOND: Én kértem. Genga zenészei.

- KRISZTINA: *(elneveti magát)* Zenés nászéjszaka? Maga ilyen érzelgős lélek, Báthori Zsigmond? Zenét rendel! Mit képzelsz, attól férfibbna fog tetszeni?
- ZSIGMOND: A maga kedvéért rendeltem ide őket!
- KRISZTINA: Azt illik megköszönni! Köszönöm. Fürdik, vagy nem?
- ZSIGMOND: NEM!
- KRISZTINA: Akkor lepjen meg holnap. Nem szeretném lehányini magát, miközben teljesítjük a császár és a pápa parancsát.
- ZSIGMOND: Azt hittem, Bocskai valódi nőt hoz nekem.
- KRISZTINA? És? Én nem vagyok nő? Nem vagyok jobb, mint a cseléd-lányok, akikre Nagykarolyban számított?
- ZSIGMOND: Erről nem akarok többet hallani.
- KRISZTINA: Pedig fog! Amíg élek, nem bocsátok meg magának és az ostoba barátjának! Ablakon bemászni, letépni a ruhámat, megalázni egy olasz kapitány előtt! Nem, Zsigmond, felőlem idehozhatja a prágai udvari zenekart, és a templomi asszonykórust, jó szívvel ne várjon tőlem többet, csak mi kötelességem.
- ZSIGMOND: Nem is vártam többet.
- KRISZTINA: Zavarban van? Maga? Az orgiák bajnoka? A nők bálványa? Nem ugrik nekem? Nem teper le?
- ZSIGMOND: Elég ebből.
- KRISZTINA: Szerintem is.
- (ZSIGMOND az ablakhoz megy)*
- ZSIGMOND: *(kikiabál)* MENJETEK INNEN! ABBAHAGYNI! TAKA-

RODJATOK!

(zene elhallgat, KRISZTINA lefekszik az ágyra, megnyitja ruháját)

KRISZTINA: Zene lefűjva. Tegye a dolgát. Hogy én mit gondolok közben, az az én dolgom. Lehet, hogy örömöm is lesz benne. A maga Genga barátjának ott, a fogadóban igaza volt. Udvari szokás olyan udvarhölgyeket hozatni esküvő előtt a hercegnők mellé, akik segítenek nekik felfedezni a testüket. Fürdetés, öltöztetés közben. Hogy leendő férjüknek könnyebb dolga legyen. Én undorodom ettől, mint mindentől, amit ilyen alapon felkészítésnek neveznek.

ZSIGMOND: Úristen, milyen undorító...

KRISZTINA: Gondoljon maga is valaki másra közben. Valamelyik helybéli szeretőjére. Ha szerencsénk van, hamar teherbe esek, és többé nem kell elviselnem magát. Jön, vagy nem?

(ZSIGMOND az ajtóhoz megy)

ZSIGMOND: BOCSKAI! Kerítsétek elő a kapitányt! *(becsukja az ajtót)*

KRISZTINA: Beavatóra van szüksége? Felesleges. Mindent tudok, amit tudnom kell.

ZSIGMOND: Én most... belepusztulnék... ha közelednem kellene magához...

KRISZTINA: Annyira nem vagyok csúnya. Szép se, azt tudom. De a bőröm, az udvarhölgyeim szerint kifejezetten selymes és ápolt. A fogaim épek. Mit akar még?

ZSIGMOND: Azonnal húzza össze a ruháját!

KRISZTINA: Ja, az más. Ha letépni akarja, azt is lehet, arra is felkészítettek.

(Belép BOCSKAI)

BOCSKAI: Hívtál, fejedelem.

ZSIGMOND: Menj át Maylád Margithoz, és mondd meg neki, nála alszom.
Ma is. Vele alszom.

KRISZTINA: Maylád Margit? Ki az?

ZSIGMOND: A szeretóm.

KRISZTINA: Attól nem lesz trónörökös.

ZSIGMOND: És tisztítsd meg a folyosót. Azt akarom, senki se lássa, hogy hozzá megyek. Carillo és emberei főképp ne.

BOCSKAI: Mi baj van, fejedelem?

ZSIGMOND: Ne kérdezősködj, tedd, amit mondtam.

(BOCSKAI hümmögve kimegy)

KRISZTINA: Kár. Pedig már kezdtem beleélni magam.

ZSIGMOND: *(halkan)* Talán mégsem vagyok az... akinek gondol.

KRISZTINA: Biztosan, nem. Félreismertem.

ZSIGMOND: Csak azért mentem le Nagykárolyba, hogy láthassam.

KRISZTINA: Gengával? Megható. És útközben véletlenül megerőszakoltak két parasztlányt.

ZSIGMOND: Ezt ki mondta magának?

KRISZTINA: Genga dicsekedett vele a lakomán. Akkor még... nem mondtam el mindenkinek, hogy beszélek magyarul... Meg bezárta az apjukat a pincébe, az meg azalatt, ott, a pincében fölakasztotta magát.
Ezt tudja?

ZSIGMOND: *(őszinte megdöbbenéssel)* Nem... ezt nem tudtam... Akkor is

Genga... bűne... udvaroncom, semmi több.

KRISZTINA: Genga több. Része. Báthori Zsigmond egyik fele.

ZSIGMOND: Lesben álltam a fogadónál, de maga már lefeküdt. Meg akartuk várni valahol a reggelt.

KRISZTINA: Mentetgetni akarja magát? A törekvő fejedelem? Mentetgetőzik, mikor a felesége először fekszik az ágyán?

ZSIGMOND: Nem mentetgetőzőm. Semmi okom rá.

(Csönd)

KRISZTINA: Cigánylány?

ZSIGMOND: Kicsoda?

KRISZTINA: Ez a ... Margit.

ZSIGMOND: Nem. Özvegy. Iffjú János özvegye. Székely.

KRISZTINA: A székely özvegyek nem haragszanak a fejedelemre?

ZSIGMOND: *(a fogai között)* Azok nem.

KRISZTINA: Van itt még mit tenni ebben az országban.

ZSIGMOND: NE MERÉSZELJE BELEÁRTANI MAGÁT A DOLGA-
IMBA! A KORMÁNYZÁSBAN SENKIT SEM TÚRÓK MEG
MAGAM MELLETT!

KRISZTINA: Carillon és Bocskain kívül.

ZSIGMOND: ÚGY VAN!

KRISZTINA: De tőlük meg nem lehet gyereke. Ez a baj.

ZSIGMOND: Ha nem hagyja ezt abba, összetöröm az ágyat, magát meg kihajítom az ablakon.

KRISZTINA: Mi ez? Ez már az előjáték?

*(ZSIGMOND tesz egy indulatos lépést az ágy felé, de érkezik
BOCSKAI)*

BOCSKAI: A folyosó megtisztítva. Maylád Margit vár. De ha adhatnék egy tanácsot...

ZSIGMOND: NEKEM NEM! ENNEK! Jó éjt, Mária-Krisztina hercegnő!
(dühösen kifut a szobából)

BOCSKAI: Segíthetek valamit... asszonyom?

KRISZTINA: Van felesége, Bocskai.

BOCSKAI: Van. Hagymási Margit.

KRISZTINA: Ő is... kicsit sok itt a Margit. Szereti őt?

BOCSKAI: Hosszú évek óta élünk már együtt. Tizenkét éve.

KRISZTINA: És most várja magát.

BOCSKAI: Igen.

KRISZTINA: Nem így képzeltem el... az életemet.

BOCSKAI: Én sem.

KRISZTINA: Menjen. Magát is kifárasztotta az esküvő.

BOCSKAI: Ne sírjon asszonyom. Zsigmond visszajön. Én ismerem.

KRISZTINA: Nem érdekel Zsigmond. És senki. Aludni szeretnék, végtelen,
hosszú éjszakát. Végtelen, végtelen éjszakát, Bocskai. MENJEN
MÁR!

*(BOCSKAI ijedten kimegy, KRISZTINA felkap egy párnát és
az odakészített kristálypoharakhoz vágja, nagy csörömpölés)*

6. jelenet

(Ugyanott, dél felé. KRISZTINA alszik, MAYLÁD MARGIT jön be, kis üvegcsében zavaros folyadékot hoz, leül KRISZTINA mellé az ágyra)

MARGIT: Ébredjen, Krisztina. Ébredjen és igya ezt ki.

KRISZTINA: *(felugrik, ijedten bámulja a nőt)* Ki maga?

MARGIT: Maylád Margit vagyok. Igya ezt meg.

KRISZTINA: Mi ez?

MARGIT: Hatásos mérég. Gyorsan öl. Fájdalom nélkül. Azt nem akarom.
Hogy fájjon.

KRISZTINA: Zsigmond... küldte.

MARGIT: Nem. Ő még alszik. Én akarom. De ha nem issza meg önszántából, előbb utóbb úgyis belepusztul, amiért idejött. Gondoskodni fogok róla. ezért megkönnyítené a dolgunkat, ha most meginná ezt.

KRISZTINA: Maga... bolond?

MARGIT: Nem. Van még egy lehetősége. Lemond a fejedelemasszonyi székről, elválík Zsigmondtól és hazamegy Grácba.

KRISZTINA: Miért?

MARGIT: Szükséges ez?

(KRISZTINA kikapja az üvegcsét MARGIT kezéből, és eldobja jó messzire)

MARGIT: Szegény cicák. Fölnyalják, és meghalnak.

(Csönd)

KRISZTINA: *(halkan, suttogva)* Miért kellene, hogy megöljem magam?

MARGIT: A fejedelem melletti szék engem illet. Nekem ígérték.

KRISZTINA: Kicsoda?

MARGIT: Zsigmond és a rendek... egy része.

KRISZTINA: És ezért én... pusztuljak el? Milyen törvények ezek? Milyen ország ez?... *(lassan eszébe jut valami)* Maylád Margit ...özvegy...

MARGIT: Özvegy. Igen.

KRISZTINA: A férjét... az uram lefejeztette, ugye? Ahogy Király Albert mondta... hogy is hívták?

MARGIT: Iffjú János.

KRISZTINA: Igaz! Úgy van. És maga most Zsigmond szeretője.

- MARGIT: Igen.
- KRISZTINA: Uramisten, de messzire küldtél!
- MARGIT: Én magát el fogom zavarni innét.
- KRISZTINA: Gondolja, hogy olyan könnyű?
- MARGIT: Megpróbálom. Maga itt német bérenc. Az ország függetlenségi törekvéseinek fő akadályja. Nem akarunk német nőt látni itt fejedelemasszonyként.
- KRISZTINA: Én sem akartam. A legkevésbé sem.
- MARGI. Zsigmondnak egyedül kell megbirkóznia a törökkel, és egyesíteni Magyarországot.
- KRISZTINA: És ezt mondta már neki?
- MARGIT: Nem. Zsigmond magyar.
- KRISZTINA: Nézze, maga meg akar ölni engem. Rendben van. Miféleképpen a nők nem politizálnak, így csak óvatosan kérdezem: német segítség nélkül gondolja, Zsigmond győzhet a török felett?
- MARGIT: Igen.
- KRISZTINA: És nekem... végül is miért kell elpusztulnom?
- MARGIT: Nem tűröm ezt a gúnyos hangot.
- KRISZTINA: Bocsánat, erre otthon nem készítettek fel. Milyen módon társalogjak azzal, aki kilátásba helyezi, hogy megöl. Szóval miért?
- MARGIT: Már mondtam. Mert német.
- KRISZTINA: Osztrák vagyok. Másrészt? Kell még valami oknak lenni. Valami, amitől haladéktalanul hozzám futott.
- MARGIT: Mert megbabonázta Zsigmondot.

KRISZTINA: Én?!

MARGIT: (*őszintén, csendesen*) Eddig minden rendben volt. Bejött hozzám, csókolgatott, én pedig összeszorítottam a fogamat, és alig vártam már, hogy vége legyen. Vagy teljesítettem "igényeit". Utána pedig azt tette, amit mondtam neki. De ma reggel... csak járkált le-föl a szobában, ügyet sem vetett rám. Megzavarodott. Ha ilyen lesz a csatatéren is, végünk van. Ezért kell pusztulnia.

KRISZTINA: Vállalom a veszélyt.

MARGIT: A maga dolga. (*indulna ki*)

KRISZTINA: És a volt férje... Iffjú János?

MARGIT: NE MERJE TÖBBÉ A SZÁJÁRA VENNI A NEVÉT!

KRISZTINA: (*magának*) Van itt még épelméjű ember ebben az országban?
(*beront ZSIGMOND*)

ZSIGMOND: A feleségemmel kívánok beszélni.

MARGIT: Itt van. Beszélhetsz vele.

ZSIGMOND: Te menj ki.

MARGIT: Nem megyek.

ZSIGMOND: Szinán pasa átkelt az Al-Dunán. Azonnal indulnunk kell, Vitéz Mihály serege már útban van. Tudtam, hogy a szultán nem bocsájtja meg ezt a házasságot. De most elszámította magát.

KRISZTINA: Igaz, hogy miattam nem nyúlt a szeretőjéhez?

ZSIGMOND: Mit akar ezzel most? Nem érti? Veszélyben az ország!
(*BOCSKAI érkezik*)

BOCSKAI: Megjött a futár, Huszár Péter elindult seregével.

- ZSIGMOND: Készen áll minden?
- BOCSKAI: Igen.
- KRISZTINA: Mindez egyetlen délelőtt?
- BOCSKAI. Dehogy. Hetek óta tudjuk Szinán szándékát. Hetek óta készülődünk már.
- ZSIGMOND: Hozd ide feleségedet, Hagymási Margitot.
(*BOCSKAI kifut*)
- ZSIGMOND: Gyulaféhevár most nem biztonságos. A hölgyeket át kell küldenem Kővárba.
- MARGIT: Zsigmond, én veled akarok menni! Ölni akarok! Harcolni akarok!
- ZSIGMOND: Te megbolondultál. Nem harcolok szoknyákkal.
(*most ránéz a két nőre*)
- ZSIGMOND: Mi történt itt?
- KRISZTINA: Kaptam egy kis mérget, hogy öljem meg magam.
- MARGIT: De eldobta. Úgyhogy másként kell.
- ZSIGMOND: MARGIT, MEG NE PRÓBÁLD...!
(*BOCSKAI bejön HAGYMÁSI MARGITTAL*)
- HAGYMÁSI M.: Dicsőség a fejedelemnek!
- ZSIGMOND: Parancsom: A három nő haladéktalanul Kővár várába utazik kísérő csapattal. GENGA!
(*GENGA befut*)
- GENGA: Uram, képzelje, mire gondoltam! Ha minden férfi elmegy harcolni, mi lesz a várral? Ugye? Tehát én inkább maradnék.

ZSIGMOND: Nem maradsz!

GENGA: DE!!!

ZSIGMOND: A hölgyekkel még te is Kővárba. És mindennel kiszolgálod őket. Mindennel, érted?

GENGA: *(megkönnyebbül)* Nem hiszem, hogy a fejedelemasszony örülne ennek...

ZSIGMOND: Ez most nem érdekel. Háború van. Szolgálod őket, ha rosszat hallok rólad, elcsapatlak, vagy a kutyáimmal tépetlek szét, érted? Indulj, készülj! *(kilöki GENGÁT)*

KRISZTINA: Beszélni kívánok férjemmel. Kettesben.

ZSIGMOND: Erre most nem érünk rá. Lesz ideje beszélgetni Kővárban a hölgyekkel.

HAGYMÁSI M.: Felsőged engedelmével elmennék csomagolni.

ZSIGMOND: Menj, Margit. Te vagy az egyetlen... normális nő... rád bízom őket.

(HAGYMÁSI MARGIT meghajol, kimegy)

ZSIGMOND: Carillo már elment Prágába a császári segítségért, értesíteni fogja Mária főhercegasszonyt, hogy a fejedelem asszonya hol tartózkodik.

MARGIT: Az Isten vezesse kardodat, Zsigmond.

(ZSIGMOND most újra a két nőre néz, majd KRISZTINA elé lép)

ZSIGMOND: Személyesen fogom elkísérni Kővárig.

KRISZTINA: Ne fárassza magát. Igyekezzen a csatába.

ZSIGMOND: De! Igen.

- BOCSKAI: Fejedelem! Ezzel napokat veszünk.
- ZSIGMOND: Ti nem! Ti elindultok havasföld felé, és utánatok megyek.
Időben beérlek benneteket.
- KRISZTINA: Miért, Zsigmond?
- ZSIGMOND: Igyekeztek csomagolni. *(kimegy)*
- BOCSKAI: Kővárt nem tudok vigyázni magára, hercegnő. De a vár erős, és stratégiailag jelentéktelen helyen van. Török támadástól ott nem kell tartani.
- KRISZTINA: *(Maylád Margitra néz)* ATTÓL nem.
- BOCSKAI: *(övéből elővesz egy selyemkendőt)* Ez itt... a kendőm, még Prágában csináltattam. Azóta talizmánom. Szeretném, ha átvenné, és megőrizné, amíg távol leszek.
- KRISZTINA: Én?!
- BOCSKAI: Igen. Nagyon kérem. Szerencsét jelent, ha valaki otthon...
- BÁTHORI: *(hangja kintről)* Bocskai!!!
(BOCSKAI meghajol; kezet csókol KRISZTINÁ-nak, biccent MARGIT felé, kifut, a két nő egyedül marad)
- KRISZTINA: Nos hát: Kővár. Ott folytathatja a harcot.
- MARGIT: Kővár. Kedvére lesz, meglátja. Az az én földem. A székeleyké.
- KRISZTINA: Csodálatos meséket hallottam arról a földről.
(Nézik egymást, kintről halljuk a sereg távozásának zaját, dalaikat, ebbe a zajba hull bele a függöny)

MÁSODIK FELVONÁS

1. jelenet

(KŐVÁR, hetekkel később. A vár ebédlője. A kőablak peremén ül, háttal NAGYON ÖREG EMBER, kifelé beszél.)

ÖREGEMBER: Hajnalodott már. Korán felkeltem megint, hogy megkeressem őt. A várból jött a favágó, baltával a vállán, indult föl az erdőnek. Messziről kísértem. A keresztút után, ahol nagyrétre tér az erdő, az utolsó fák közül ugrott rá a medve. Hatalmas testű nőstény. Én nem segítettem, öreg vagyok. A favágó biztos tudott volna segíteni magán, ha nem éri ilyen váratlan a támadás. Így a medve szétmarcangolta. Majd, miután végzett a favágóval, mancsai közé fogta a baltát. Forgatta, nézegette, és elindult óvatosan a vár felé. Körülszimatolt a kapunál. Még mindenki aludt. A kapus is, aki a favágó miatt hagyta nyitva a kaput. Így a medve beosont az ud-

varra, és az egyik ajtó elé letette halkán a baltát. Aztán a puha talpain kiügetett a várból. Láttam. Nem jön az már haza soha többé.

(GENGA lép be, karján abrosszal)

GENGA: Megint itt ólálkodsz, öreg? Takarodj vissza a helyedre.

(GENGA egyszerűen kilöki az ablakon, kis huppanás, kis nyögés.)

GENGA: Vén marha.

/GENGA/: (nekiáll teríteni az asztalt, érkezik KRISZTINA)

GENGA: Jó reggelt, fejedelemasszony.

KRISZTINA: Reggel? Nem ebédre terítesz?

GENGA: Bocsánat, későn keltem fel. Strapás éjszakám volt. Az ebéd természetesen kész. Akkor... ébredtem föl, mikor asszonyom megjött. Merre sétált?

KRISZTINA: *(kelletlenül)* Felsétáltam a hegyre. A kopasz szikláig.

GENGA. És nem találkozott senkivel?

KRISZTINA: Nem.

GENGA: Örüljön neki. Volt még egy hajnali turista, akinek társa akadt.

KRISZTINA: Miről beszélsz?

GENGA: A favágó. Hajnalban elment, délig nem jött vissza. Egy óra múlva a katonák megtalálták nem messze a vártól. Széttépte egy medve.

KRISZTINA: Boldogtalan ember.

GENGA. Kicsit lökött lehetett, mert a baltáját itthagya a szakácsnő

ajtaja előtt, az udvaron.

KRSZTINA: *(gyorsan)* Talán egy másik baltát vitt.

GENGA: Nem találtak mellette semmit. És különben is, ha másik baltát visz, tesz egyet a szakácsné ajtaja elé?

KRISZTINA. Itt... errefelé sok a medve?

GENGA. Akad. De nem mindegyik támad. Holnap is megy sétálni?

KRISZTINA: Ne merj szemtelenkedni, Genga.

GENGA: Lehet, azt mondta medvének: "várj, pajtás, visszafutok a várba, lerakom a baltát, és visszjövök, akkor széttéphetsz." Máshogy nem tudom elképzelni a történetet.

KRSZTINA: *(keményen)* Tisztességben eltemetjük a boldogtalant.

GENGA: Már megtörtént. A katonák elásták. Nem volt annak senkije, semmije. Mögörva öreg székely. Kinek hiányzik?

KRISZTINA: Ez többet nem fordulhat elő. Minden emberi lénynek joga van ahhoz, hogy tisztességben térjen meg az Úrhoz.

GENGA: Joga? Nem volt itt az ügyvédje. Elkaparták.

KRISZTINA: PARANCSOLOM...

GENGA: *(hirtelen eléáll, egészen közel)* Ajánlom magának, kislány, alkalmazkodjon a helyi szokásokhoz. Mert könnyen megjárja. Itt medveölő kés nélkül senki sem indul el sétálni. És aki ezt nem tudja, pórul járhat.

KRISZTINA: NE MERÉSZELJ TÖBBÉ ILYEN HANGON BESZÉLNI VELEM!

GENGA: Bocsánat. Megfeledkeztem magamról.

*(fütyürészve terít tovább, megjelenik HAGYMÁSI MARGIT,
GENGA láttán megtántorodik)*

HAGYMÁSI M.: Fejedelemasszony, boldog lennék, ha válhatnánk pár szót.

KRISZTINA: Örömmel, Margit testvérem. Genga, takarodj ki.

GENGA: Ezt a modort! Gráci kultúra! *(kiköp és kimegy)*

HAGYMÁSI M.: Széttépett egy embert a medve. Asszonyom, vigyázzon, egyedül
/HAGYMÁSI M.:/ ne sétáljon föl az erdőbe.

KRISZTINA: Eleddig ez volt egyetlen szórakozásom. Hajnalban fölmenni a
havasokig. Ott fön, egy óra járásra innét már hó van, tudja?

MAGYHÁSI M.: Igen.

KRISZTINA: Hajnalban mindig zergéket látni ott. Mókásan ugrálnak a havon,
egymás körül, mint a bolondok. Gyönyörű zergék.

HAGYMÁSI M.: Táncolnak.

KRISZTINA: Valóban, nekem is úgy tűnt.

HAGYMÁSI M.: Ilyentájt jön rájuk... a nász. A hím körbetáncolja a nőtényt
a hóban. *(váratlanul sírva fakad)* Istenem...

KRISZTINA: Rosszul érzi magát?

HAGYMÁSI M.: Nem, köszönöm. Kérni jöttem asszonyomhoz.

KRISZTINA. Hagyd ezt a hangot, Margit. Legyünk testvérek. Nevezz
Krisztinának, mint anyám és nővéreim.

HAGYMÁSI M.: Végtelenül jó vagy hozzám, Krisztina. Bocskai... az uram... írt
neked...

KRISZTINA: Igen. Tudósít az eseményekről.

HAGYMÁSI M.: Megnézhetem... azokat a leveleket? Hátha akad... rám vonatkozó

részlet bennük...

KRISZTINA: Természetesen megnézheted. Bár rólad nem ír, ha így lett volna, magam adom át. És gondolom, neked is küldött...

HAGYMÁSI M.: Nem küldött. Egyet sem. Asszonyom viszont... minden nap kap tőle.

KRISZTINA: Igen. Szinte minden nap.

HAGYMÁSI M.: Miért?

KRISZTINA: Nem tudtam, hogy neked nem írt.

(az egyik szekrényhez megy, kinyitja)

KRISZTINA: Itt vannak. Bármikor átnézheted, testvérem.

HAGYMÁSI M.: És biztos... jó neked... ha Hagymási Margit elolvassa azokat a leveleket?

KRISZTINA: Nem értelek.

HAGYMÁSI M.: Én láttam, hogy néz rád! És olvastam rajonó sorait rólad Zsigmondhoz, míg a küldöttséggel nálad voltak. És amikor Zsigmond képvisletében összeadták veled... a gráci templomban... akkor is úgy írt... Istenem...

KRISZTINA: Azt kell képzelnem, Margit nővérem, feltételezed uradról, többet érez irántam, mint alattvalói szeretetet.

HAGYMÁSI M.: Feltételezem. Igen. Mióta itt vagy, megváltozott. Gyulafehérvárott sem ért hozzám... ide sem írt.

KRISZTINA: Biztosíthatlak, szándékait egyetlen mozdulattal, egyetlen szóval sem jelezte, magam pedig mélységesen felháborodnék, ha ezt tenné.

- HAGYNÁSI M.: Beszélnek... hogy Nagykárolyban... az esküvő előtt... történt valami... és ... Bocskai is ott volt veled.
- KRISZTINA: Beszélnek? Kicsoda?
- HAGYMÁSI M.: Maylád Margit tett rá célázst... Gengától tudja... Mi történt
- /HAGYMÁSI M.:/ Nagykárolyban, Krisztina?
- KRISZTINA. Bocskai és köztem semmi.
- HAGYMÁSI M.: Hiszek neked.
- (Csönd)
- KRISZTINA: Van medveölő késed?
- HAGYMÁSI M.: Van. Apámé volt. Az itt hagyomány. Öröklődik.
- KRISZTINA: Eljöhetnél velem reggeli sétára. Sajnálom, hogy keveset voltunk együtt. Itt élünk bezárva ebbe a kriptába, és alig beszélgettünk. Eddig! De most másképp lesz, Margit.
- HAGYMÁSI M.: Jobb szeretnék inkább egyedül... hátha a favágó sorsára juthatok.
- KRISZTINA: *(keményen, gyanakodva)* MI TÖRTÉNT TESTVÉREM?
- HAGYMÁSI M.: A zergék tánca... Genga az éjjel bejött a szobámba.
- KRISZTINA: Genga?!
- HAGYMÁSI M.: Eddig is kopogtatott, de mindig elzavartam. Most azonban görbe olasz karddal jött be. Lerakta az ágyam mellé. És megfenyegetett... Aztán megerőszkolt... Hogy nézzek én most már Bocskai szemébe?
- KRISZINA: Miért nem kiáltottál?
- HAGYMÁSI M.: Számat ronggyal kötötte be, mint ki nem először teszi.
- KRISZTINA: Nem először. De utoljára. GENGA!!!

(GENGA bejön, ránéz a síró MARGIT-ra, megvakarja a fejét)

KRISZTINA: Hogy mertél Hagymási Margit szobájába lépni?

GENGA: Istenem, a labdaház zárva volt, itt nincs kivel egyérintőzni.

Valami szórakozás kellett. Lovagi torna.

KRISZTINA. Én tudok játszótársat!

GENGA: No, csak nem?

(KRISZTINA lekapja a falról az egyik kardot, a másikat

GENGÁnak dobja)

KRISZTINA: Védekezz, gigolo.

GENGA: Ne csinálja ezt kislány! Genovában én voltam az első vívó. Most öljem meg? Mire jó az?

(KRISZTINA gyakorlottan GENGA felé vág, az kénytelen védekezni)

GENGA: Legfeljebb olyan testrészét szúrom meg, amit úgysem használ semmire. Érti, ugye...

KRISZTINA: Aljas állat...

(rátámad GENGÁra, aki meglepődik a nő technikai tudásán.

Egyre komolyabb a harc. KRISZTINA is egyre dühödtebben támad, majd kiütvén GENGA kezéből a kardot, ágyékánál fogva falhoz "szegezi" a fiút. GENGA feltett kézzel, rémülten áll)

KRISZTINA: Parancsom, hogy többet ne lépd át testvérem küszöbét.

(Belép MAYLÁD MARGIT, csodálkozva néz)

GENGA: És... a másikat sem?

(KRISZTINA fordít a kardon, GENGA felüvölt a fájdalomtól)

- MARGIT: De igen. A másikat lehet. Ha ő is akarja.
(KRISZTINA leengedi a kardot, GENGA óvatosan, ágyékát fogva igyekszik kifelé, MAYLÁD MARGIT elkapja, a férfi hajába tűr)
- MARGIT: Szegény kisfiú! Megijesztett a néni?! Azt hittem, tudsz vívni.
- GENGA: Én is azt hittem.
- MARGIT: Gyenge vagy. Pedig az éjjel épp az ellenkezőjét próbáltad bebizonyítani. Két nő egy éjszaka! Nem sok? Hozd az ebédet.
(GENGA nyögve kimegy)
- MARGIT: Kiért szól a harang?
- HAGYMÁSI M.: Széttépte egy medve az öreg favágót.
- MARGIT: Mint egy népmese. A favágó és a medve. Úgy tudom, a hercegnők is arra sétálnak. Mennyivel érdekesebb volna a történet. Te hol tanultál meg vívni?
- KRISZTINA: Grácban. Választható testmozgásként.
- MARGIT: Jól választottál.
- HAGYMÁSI M.: Köszönöm, Krisztina.
- MARGIT: Ne köszöngess. Inkább hagytad volna. Genga nem ügyetlen fiú. Itt ülsz, ki tudja mióta, férfi nélkül, nem hiányzik?
- HAGYMÁSI M.: *(Krisztinához)* Ebéd után a kápolnában mondok egy imát szegény öregemberért.
- MARGIT: Azt jól teszed.
(GENGA megáll az ajtóban, gőzölgő levesestállal, ágyékán furcsa nagy kötéssel, a három nő elfoglalja helyét az asztalnál)

- KRISZTINA: *(nézi Maylád Margitot)* Genga! Kóstolás!
- GENGA: Minek ez a cirkusz, minden nap?
(kelletlenül a tálhoz megy, belekóstol a levesbe, aztán egy ideig némán áll)
- GENGA: Merhetek a hölgyeknek?
- MARGIT: Leszokhatnál kedvesem az előkóstolásról. Ennyire szegényesnek véled a fantáziámat?
- HAGYMÁSI M.: Miről beszélsz, Margit? Nyilván megszokta Grácban.
- MARGIT: Te hallgass és egyél.
- KRISZTINA: Valóban, testvérem, nálunk ez udvari szokás volt. Hazámra emlékeztet.
(szertartásosan pár kanállal esznek, végeznek, GENGA villámgyorsan összerakja a tányérokat, kifut. Viszzatér egy tál sült hússal)
- HAGYMÁSI M.: Milyen ünnep van?
- MARGIT: Miért lenne ünnep?
- HAGYMÁSI M.: Hogy hús kerül az asztalra. Ráadásul ilyen sok. Úgy tudom, a háború miatt akadozik az ellátás.
- GENGA: Jut olykor-olykor.
(KRISZTINA int GENGÁNAK, az sóhajt, vesz a húsból, eszik, áll egy darabig)
- GENGA: Azt hiszem, ehetnek a hölgyek. Nem érzek semmit.
(a három nő vesz a húsból, esznek)

- MARGIT: A faluból kapjuk a húst, a völgyből. Tegnap járt nálam egy Krauss nevű német utazó. Erdély tájain barangol. Aztán továbbmegy a Balkánon Síriába. Íróember. Útleíró. Kérdezősködött mindenféléről.
- KRISZTINA: Magam is beszéltem vele. Kétségkívül szellemes és művelt ember. Felüdülés volt a társasága. Úgy tudom, hajnalban tovább utazott.
- MARGIT: Említette élményét? Amit a falukban tapasztalt. A legnagyobb élményét.
- KRISZTINA: Nem tudom, mire gondolsz, Margit.
- MARGIT: Hogy rájött, sőt saját szemével látta, a faluban a háború miatt hetek óta kannibalizmus van. A frissen meghaltak húsát eszik, sózzák, és füstölik föl.
- KRISZTINA: Igen, említette. Szörnyű.
- MARGIT: Biztos benne, fejedelemasszony, hogy a favágót, egészben földelték el?
(HAGYMÁSI MARGIT hirtelen feláll, felsikít, a tányért eldobja, öklendezve kifut)
- KRISZTINA: *(bekapja az utolsó falatot)* Biztos vagyok benne.
- MARGIT: *(szintén eszik)* Gyorsan temették el. Ez a hús is frissnek tűnik.
- KRISZTINA: Valóban. Genga, végeztünk.
- GENGA: Süteményt?
- MARGIT: Ne szórakozz. Vidd ki a tálakat.
- GENGA: *(pakol, közben)* Vendég érkezett, míg a hölgyek ebédeltek.

KRISZTINA: Vendég?

GENGA: Ha innen az ablakból jól láttam, KIRÁLY ALBERT uram.

KRISZTINA: Örömmel fogadjuk a vendéget.

GENGA: Na, hála Istennek.

(kimegy a tálakkal)

KRISZTINA: Erősebb vagyok, mint gondolod, Maylád Margit.

MARGIT: Mindenkinek megvan a gyenge pontja. Idő kérdése.

KRISZTINA: Nem veszem fel a fegyvert azzal, aki a férje gyilkosának szeretője lesz.

MARGIT: Mennyivel jobb ez annál, ha a hercegnő fiatal udvaronccal szórakozik az esküvője előtti éjszakán egy cselédszobában.

(Csönd)

KRISZTINA: Minden székely olyan, mint te, Margit?

MARGIT: A legtöbbje. Például Király Albert. Gondolom, rossz hírekkel jött, remélem, okoz pár kellemetlen percet a fejedelemasszonynak, ezért boldog lennék, ha itt maradhatnék a kihallgatáson.

KRISZTINA: Engedélyezzük.

MARGIT: Úgy tudom, rendszeresen kapsz levelet Zsigmondtól.

KRISZTINA: Úgy van.

MARGIT: Megnézhetném azokat a leveleket?

KRISZTINA: Nem.

MARGIT: Tartalmukról szólnál valamit?

KRISZTINA: Zsigmond bánja viselkedését feleségével, biztosít arról, megváltozott, ígéri, jóvá teszi a kellemetlen élményeket, és

beszámol dicsőséges győzelmeiről. Hamarosan meglátogat.

MARGIT: És mégis az én ajtómon kopogtat majd először.

KRISZTINA: Legyen meg a fejedelem akarata.

(belép GENGA, kinyitja az ajtót)

GENGA: Nemes Király Albert.

(kimegy, KIRÁLY belép)

KIRÁLY: Hála, és dicsőség a fejedelemasszonynak!

(KRISZTINA lába elé borul, csókolgatja kezeit)

KIRÁLY: A székelyek köszönetét és melegségét hoztam Mária Krisztinának.

KRISZTINA: Mi történt? Hát nem tudják? Zsigmond szabadságlevélben adta vissza a székelységnek korábbi nemesi jogait! *(elővesz egy írást)* "Megtekintve a székelység korábban tett jószolgálatait, és azt a buzgalmat, mellyel a kereszténység ellenségeivel megküzdeni készülnek, és tekintetbe véve a magyarok eleitől, a hunoktól való leszárnazásukat, azt, hogy alkalmasabbak a hadiszolgálatra, mint a jobbágyira, Maros-, Udvarhely-, Csík-, Gyergyó-, Kászon-, Sepsi-, Kézdi-, Orbai-szék székelyeit a jobbágysági állapotból kiveszi, azzal a feltétellel, hogy személyes hittel köteleztetnek a fejedelem és utódai hűségére felküdni." Soha nem hittem volna, hogy a "hajnali kérések"-nek

/KIRÁLY/: ilyen hatása lehet. Húszezer székely vonul innen nem messze Havasföld irányába Zsigmond megsegítésére, magam előrevágtattam, hogy megcsókoljam kezét, és megköszönjem közbenjá-

rását. A székelyek úgy gondolják, ezúttal méltó asszony került a fejedelmi székbe.

KRISZTINA: Király uram buzgalmában túlbeszéli érdemeimet. Én csupán felhívtam a fejedelem figyelmét erre a lehetőségre.

KIRÁLY: Elég az! Maga legyőzte Carillót meg az egész német besúgókat! Ön asszonyi varázsával többet használt a székelyeknek, mint évtizedek politikai csatározásai.

KRISZITNA: Örömében osztozunk, Király uram, meleg üdvözetemet vigye meg a székely haderőnek, imádkozni fogok értük.

KIRÁLY: Ön végtelenül jóságos, asszonyom. Egyébiránt Zsigmond is a közelben lehet már, a csapatok nem messze innen egyesülnek, indulva együtt Havasalföldre, ezúttal a végső győzelemre.

MARGIT: Király Albert! Magának elvette az eszét az őszi napsütés?!

KIRÁLY: Nem értelek.

MARGIT: Nem látja, hogy ez a csapda? Nem látja Zsigmond valódi szándékait?!

KRISZTINA: Maylád Margitnak csendes részvételre adtunk engedély.

MARGIT: Addig kell a székelység Zsigmondnak, míg győz a törökön! Utána mehettek vissza földet túrni! Nem tanultatok még eleget?

KIRÁLY: Asszonybeszéd. A fejedelem nem vonhatja vissza rendeletét a csaták után. A székelyek most nagyon erősek.

MARGIT: És a császár? Hány tízezer császári katona állomásozik a határon?! Erősebbek vagyunk a császárnál? Térjetelek észre, Király

Albert, egy hitszegő, vérbajos, elmeháborodott szavára hallgatva önmagatokat viszitek a pusztulásba! Miért nem a megígért császári haderő segíti Zsigmondot? Miért ti? A székelyek belepusztulnak ebbe a szükség hozta szabadságba!

KIRÁLY: Nem hallgatom tovább népem egyik árulójának szavait!

MARGIT: Rólam beszél?!

KIRÁLY: Nem fogadok el kioktatást attól, aki felejthetetlen barátunk, Iffjú János özvegyeként annak gyilkosával ágyba bújt!

MARGIT: Hiszen ti is most UGYANEZT TESZITEK!

KIRÁLY: Nem hiszem, hogy egy nő romlottsága, mely kizárólag állati ösztöneiből táplálkozik összevethető egy jobb sorsa érdemes nép szabadságvágyaival, és az ezzel járó kiegyezéssel.

MARGIT: Megbánod ezt még, Király Albert, a bakó előtt fogom megkérdezni, állod-e szavad?

KIRÁLY: Én a fejedelemasszonyhoz jöttem, és nem tudom, szükséges-e egy romlott szuka rágalmait viselnem.

KRISZTINA. Igaza van, Nemes Király Albert. Ha Maylád Margit továbbra is maradni kíván, felszólítjuk, hagyja abba vádaskodásait.

KIRÁLY: Köszönöm, asszonyom.

KRISZTINA: Fáj még a lába?

KIRÁLY: Rég volt az már. Beforr. De talán rosszul, néha iszonyatosan fáj, ha nyeregbe kell szállnom.

KRISZTINA: Van itt az udvarban egy öreg ember, csak makogni tud, de ha

mutogatnak neki, megérti. Nemrég hasonló bajra csodálatos gyógyfüves borogatást készített egyik emberünknek.

KIRÁLY: Kipróbáltom, asszonyom. Indulnék is, a sereg vár. Mára várjuk Huszár Péter kapitányt a Dunántúlról.

(meghajol, indul, az ajtóban visszaszól)

KIRÁLY: Ön kitörölhetetlenül ott fog élni egy nép lelkében évszázadokon át, fejedelemasszony.

KRISZTINA: Köszönöm látogatását... nemes Király Albert.

(KIRÁLY távozik)

MARGIT: Látod?! Ezért kellett volna NEKEM a helyedre ülni!

KRISZTINA: Pihenj le, Margit.

MARGIT: Én elzavartam volna mellőle mindenkit, Carilliót, Bocskait. A székelyekkel, egyesülve Moldvával, Báthori István lengyel királlyal szövetségben megteremtettük az önálló Erdélyt, Magyarországról pedig kiűzhettük volna a törököt! MERT ENNEK A NÉPNEK MAGÁNAK KELL MEGCSINÁLNIA TÖRTÉNELMÉT! Eddig mások csinálták helyettünk, most is külső segítségre számítva pusztítjuk egymást! Tegnapig jó volt a török, fizetünk neki, nem bánt, mától a németek cipőtalpjait nyaljuk, Európa segítségére számítunk! Aki segítségre vár, az gyenge, csak az erős remélheti, hogy mások is mellé állnak!

/MARGIT/: De ezt az erőt meg kell teremteni! Én Zsigmonddal meg tudtam volna tenni! De ez a nép, ezek a fajok tényleg megfulladni születtek... ÍRT NEKED? MEGÍRTA EZT A "MELLÉKES

KÖRÜLMÉNYT"? HOGY FELSZABADÍTOTTA A
SZÉKELYEKET?

KRISZTINA: Nem, igaz. Erről nem írt.

MARGIT: Legalább te... aki asszony vagy... ebből látod, mire készül?!

KRISZTINA: Margit testvérem, nagyon szereted ezt az országot. Mifelénk az ilyen szeretet... egy nép, vagy nemzet iránt... nem ismeretes. És ha igaz, amit mondasz, ha jelet látok az árulásra... én önként fogok elmenni innen... ha Zsigmond újabb árulásra készül... önként hagyom el, megígérem, Maylád Margit. Feltéve, ha valóban néped szeretete... vitt a fejedelem ágyába. Akkor hős vagy, Margit. Ha így van.

MARGIT: Nem szereti a kígyó simogatását senki.

KRISZTINA: Mesélj nekem Iffjú Jánosról.

(Csönd)

MARGIT: Magával vitt az országgyűlésre. Általában együtt mentünk mindenhová. Ő máshogy bánt a nőkkel, velem, mint errefelé szokás. Nemes ember volt, erős, magas, okos. Prágában járt egyetemre. Nem volt székely, de ismerte sorsukat. Prágából is úgy jött vissza, ahogy elment. Magyar maradt. És ahogy előtte ígérte, feleségül vett, engem, a székely jobbágyot. Gyűlölte a törököket, de a németeket sem szerette. Nem akart egyességet a Habsburgokkal, ezt Zsigmond is tudta. Akkor éjjel mellőlem, az ágyból vitték a cigánybakóhoz, engem az ágyhoz láncoltak,

/MARGIT/:

az udvaron volt a kivégzése. Nem hallottam jajszavát, csak egy suhintást. Aztán csend lett. A többiek igen... azok ellenálltak... kiáltani próbáltak... János nem. Reggel már egy közös sírban feküdtek mind, fejuktól elválasztva, a vároldalban. Én akkor elhatároztam, küzdeni fogok ezért a népért, ahogy ő akarta. Zsigmond már korábban szemet vetett rám. Hát belefeküdtem az ágyába, ígérte, fejedelemasszony leszek. De vesztettem, a császár nagyon erős. Nem, nem Rudolf - ő gyenge. Azzal lett erős, hogy téged küldött ide... mi asszonyok többet kibírunk, mint a férfiak. Én legalábbis kibírtam ezt a pár évet, színelve a szerelmet, henteregve az udvaroncaival, ahogy ő kívánta.... de mióta itt vagy, valóban megváltozott és lehet... ha te is elég erős leszel...

KRISZTINA: Képes volnál emberhúst tenni a tálra?

MARGIT: Nem, nem, dehogy. Vaddisznót lőtt egy jobbágy, azt hozta be reggel. És lehet... valóban lehet, hogy egy ilyen rendeletet nem tud visszavonni... nem teheti meg...

KRISZTINA: Ne aggódj testvérem folyton a férfiak dolgaival.

(leül MARGIT mellé, megfogja a kezét)

KRISZTINA: Császári és királyi fenségünk Isten kegyelméből Erdély, Moldva és Havasalföld fejedelmének, valamint a Német-római szent birodalom hercegének, Magyarország részeinek, urának, a széke-lyek grófjának, Báthori Zsigmondnak felesége azon leszünk,

hogy Maylád Margit, a fejedelemasszony legelső udvarhölgye jobb kedvre derüljön kővári tartózkodása során, mintsem eddig volt. Megparancsoljuk nevetését és mosolygását a délutáni és esti játékok alkalmával.

MARGIT: Nem, Krisztina. Én már se nevetni, se mosolyogni nem tudok többé.

KRISZTINA: Szabad a néped, Margit. Ahogy a férjed akarta.
(KRISZTINA rámosolyog, nézik egymást, MARGITNAK lassan, egészen lassan mosolyra derül az arca. Kintről hirtelen zaj, lábdobogás.)

GENGA: *(befut)* A fejede...
(BÁTHORI ZSIGMOND belöki az ajtót, GENGA messze repül, ZSIGMOND egy pillanatra megáll, meglepi a két nő közelsége)

ZSIGMOND: *(Gengához)* Te menj ki!

GENGA: Még nem mondtam el mindent...

ZSIGMOND: Eleget hallottam már. Kifele!

(GENGA ki)

KRISZTINA: *(alig tudja túrtöztetni magát)* Végtelenül örvendek férjem váratlan látogatásán. Kérem, köszöntse velem együtt Maylád

/KRISZTINA/: Margitot, bizalmasomat és társuralkodónőmet.

ZSIGMOND: Micsoda?!

(MAYLÁD MARGIT kifut, becsapja az ajtót)

ZSIGMOND: Így összelegettetek?

KRISZTINA: Kérem, fenségedet, üljön le. Elfáradhatott az úton.

(ZSIGMOND elfogadja a protokollt, leül)

ZSIGMOND: Megkapta a leveleimet?

KRISZTINA: Hallom, felszabadította székelyeket.

ZSIGMOND: *(meglepve)* Igen.

KRISZTINA: Körlevélben szépen megfogalmazta, miért. De valóban így gondolkodik a fejedelem?

ZSIGMOND: Valóban.

KRISZTINA: A székelyek végleg felszabadultak.

ZSIGMOND: Legalábbis amíg én... mi vagyunk a trónon.

KRISZTINA: Igen, mindet.

ZSIGMOND: Mit mond?

KRISZTINA: Válaszoltam két bekezdéssel ezelőtti kérdésére. Megkaptam leveleit.

ZSIGMOND: Őszinte szívvel írtam őket.

KRISZTINA: Erről meg voltam győződve.

(ezalatt feszülten nézik egymást, szinte szerelmi aktusként az asztal két oldalán)

ZSIGMOND: Nem válaszolt rájuk.

KRISZTINA: Nem tudtam követni felséged tartózkodási helyeit. És leveleit olvasva úgy véltem, ön nem választ vár, csak azt, gondoljak magára. Ezt megtettem.

ZSIGMOND: A hercegnőnek igaza van. Ez volt a szándékom.

(Csönd)

ZSIGMOND: Hogy telnek napjai?

- KRISZTINA: Nem panaszkodhatom. Reggelente, hajnalban fölmegek a havasokig. Nézem a zergéket. A zergetáncot... amikor a hím nászi okból körbetáncolja a nőtényt.
- ZSIGMOND: Ezt ne várja el tőlem a fejedelemasszony.
- KRISZTINA: Téved, Zsigmond, nem magunkra értettem.
- ZSIGMOND: Medveölő kése van? Azzal szokás itt kirándulni.
- KRISZTINA: Most már van, igen.
- ZSIGMOND: Azzal szúrtad tőkön Gengát?
- KRISZTINA: ZSIGMOND!!!
- ZSIGMOND: Hallom, Genga vívőleckét vett öntől és ön nemesebb részére helyezte kardját, hogy akaratait érvényesíttesse.
- KRISZTINA: Így történt. Genga megerőszakolta Hagymási Margitot... Istenem! Megerőszakolta! Otthon ki sem ejtettük ezt a szót iszony érzése nélkül, itt pedig olyan, mintha azt mondanám uborkasaláta.
- ZSIGMOND: Gondolom, többet nem teszi.
- KRISZTINA: Bízom benne. Mehet még beljebb is a kard hegye.
- ZSIGMOND: Bámulom önt, fejedelemasszony. Politizál és vív. Maylád Margit a kezéből eszik, Király Alberttel nagyszerűen elbánt, Gengával nemkülönben.
- KRISZTINA: Elbántam!? Királlyal?
- ZSIGMOND: Úgy értem, hitet öntött belé.
- KRISZTINA: Nem mesélt hadjáratáról?
- ZSIGMOND: Érdekli?

KRISZTINA: Igen.

ZSIGMOND: Őltem. Törököt. Gyűjtogattam sátrakat. Húsba mártottam a kardomat. Égett gyermek, asszony. Üvöltöztek az állatok. Kisebbségek, kevesebb vér. A nagyjá még most következik. A székellyekkel nem állok meg a végeknél.

KRISZTINA: Ez iszonyú, Zsigmond.

ZSIGMOND: Gondolom, Ön, mint született humanista irtózik az öldökléstől. Kővárban én is. És prágában is. De ha porzik a mező, ha szaladnak a lovak.... semmi sem számít már. Csak a bizonyítani akarás. Csak a félelem, bármikor én is eleshetek. A félelem és a bizonyításvágy együtt örömet ad. A gyilkolás örömét, Krisztina.

KRISZTINA: Úgy gondolom, erről eleget szólt felséged.

ZSIGMOND: De hát... ezért tart engem a császár, nem? Hogy öljem a törököt! Maga is emiatt van itt... és még valamiért. Szeretném, ha közelebb ülne hozzám. Vagy fáradtságomra hivatkozom, és ön elkísér a hálóterembe.

(Csönd)

KRISZTINA: Nem lehet, Zsigmond.

(ZSIGMOND felpattan)

ZSIGMOND: Az istenbe' már! Miért nem lehet?!

KRISZTINA: *(erőltetett mosollyal)* Roszkor jött... Zsigmond... ezen a héten nem vagyok alkalmas a trónörökös kérdésének megvitatására.

ZSIGMOND. Ó, a Krisztusát... *(falba veri a fejét)*

KRISZTINA: Kérem, ne bántsa a falat és a fejét. Mindkettőre szükség lehet

még a maga idejében.

ZSIGMOND: Én most csakis... Önhöz jöttem!

KRISZTINA: Első eset. Köszönet érte.

ZSIGMOND: És ha én most nem venném figyelembe a bajait?

KRISZTINA: Meglehetősen balkáni módszer lenne...

ZSIGMOND: Balkáni! Mit képzelsz, Ön itt a fennkölt Európa, mi pedig a nem szívesen látott vendég?

KRISZTINA: Nekem nincsenek vendégeim... egyforma mind, aki van...

ZSIGMOND: Ne sírjon! Az nekem nem elég! Nem fosztogattunk, nem tettem magamévá az ellenség elhagyott leánygyermekait, ahogy egyébként máskor szoktam. Nem fél, hogy szükségemben Maylád Margithoz megyek?

KRISZTINA: Ha megteszi, én azonnal visszamegyek Grácba.

ZSIGMOND: Valóban? Ennyitől? És a székelek sorsa? A világegyetem alakulása már nem érdekli?

KRISZTINA: Csak addig érdekelnek az ország dolgai, míg Önt is érdeklém...

ZSIGMOND: *(felnevet)* Lehet, hogy Ön megszeretett enyém.

KRISZTINA: Nagy az ínség itt Kővárton. És a leveleiből azt vettem ki...

ZSIGMOND: A leveleim! Magányomban, vérgőzben, kétségbeesett pihenésekben! Igen, a leveleimet valóban őszintének hittem, én még soha nem írtam levelet csatatérről nőnek, ezt is tudnia kell, erre idejövök tele várakozással...

KRISZTINA: Nem érti, hogy a természet...

ZSIGMOND: AZ ENYÉM! AZ ÉN TERMÉSZETEM! Megbocsát, de most

csak ez számít. Máskor jobb kifogásokat keressen. Én örüljön, hogy ezúttal nem győződöm meg állításairól...

KRISZTINA: Miért kényszeríti magát, hogy állatként viselkedjen?

(ZSIGMOND feldúltan kiindul)

KRISZTINA: Zsigmond! Utoljára kérem, kerülje annak a nőnek a szobáját!

Én még mondani szeretnék valamit, sok mindent, hová siet...

(ZSIGMOND kimegy, bevágja az ajtót)

KRISZTINA: Egyedül... hogy azért még lehet szeretni egymást, ölelni, csókolni, mesélni egymás karjaiban hosszú történeteket hajnalig, a szerelemnek egyéb formái is akadnak, Zsigmond... még akkor is, ha mértem mostani felháborodását...

(Kis csönd, majd megjelenik ÖREGEMBER keze az ablakpárkányon, erőlködve bemászik, liheg.)

ÖREGEMBER: Itt a várban sincs. Pedig azt hittem, jobb körökben megtalálom.

/ÖREGEMBER/: A halászok már nem érdekelnek. Részeg várakozásukban mámoruktól eldőltek, elvitte őket is a víz. Ha medve lennék, visszahoznám őt. Furcsa, ahogy így beszélek, és mondom ezt a pár keszeszű mondatot, órák telnek el, a nap szemlátomást gyorsan kapaszkodik alá a völgybe. Minden ilyen sietősen történik már az öregségben. Csak Ő késik valahol. Túl gyorsan telnek itt az órák.

KRISZTINA: Melegedni jöttél be, öreg? Hiszen gyenge ősz van.

ÖREGEMBER: Gyenge ősz, de vígasztalan.

KRISZTINA: Ne makogj, ne zavarj, anyámnak kell levelet írnom.

(leül az írószekrényhez, írni kezd)

"Drága anyám! Éreztem legutóbbi leveléből, nem érti férjemmel való kapcsolatomat. Higgye el, anyám, én sem. Néha goromba és gyűlölködő, néha könyörög és sír. Carillo atya bizalmasan közölte, "természetbeli hiba" a baja a fejedelemnek. A nászéjszakánkat követően úgy gondoltam, soha nem fogom szobámba engedni, de miután előzetes terveire ellenére elkísért Kővárra, olyan kedves és körültekintő volt, hogy szívem hajlott a házastársi kiegyezésre. De amikor "arra a dologra" került volna sor, azt mondta, megbabonázták, futna is tőlem, maradna is. Most szobámban pihen jelentős győzelmek után, ismét gyengéd volt, hálálkodott, de most én vagyok azon asszonyi időben, amikor utódra nem gondolhatunk. Bizakodjék velem együtt, anyám. Férjem ugyan ismét útra indul, de visszatér remélem, és házasságunk beteljesedhet.

/KRISZTINA/: Haláláig hú gyermeke: Mária-Krisztina."

(összehajtogatja a levelet, kopognak. KRISZTINA int az ÖREG-EMBERNEK, az kinyitja az ajtót, BOCSKAI jön be, meglepve néz az öregre)

BOCSKAI: Ez még ide is asszonyom után jött.

KRISZTINA: Talizmánom ez az öreg. Megnyugtat, ha itt van.

BOCSKAI: Én nyugodtabb vagyok, ha nincs itt.

(KRISZTINA int az öregnek, az kislattyog)

BOCSKAI: A... fejedelem?

KRISZTINA: Alszik. Pihen.

BOCSKAI: Bízom benne, megkapta leveleimet.

- KRISZTINA: Sokat írt.
- BOCSKAI. De választ nem kaptam rájuk.
- KRISZTINA: Választ a fejedelem sem kapott.
- BOCSKAI: Úgy, ő is írt Önnek?
- KRISZTINA: Nem tudta?
- BOCSKAI: (*keményen*) Nem.
- KRISZTINA: Ha tudta volna, sem érteném miért ideges.
- BOCSKAI: Krisztina, én választ vártam azokra a levelekre.
- KRISZTINA: Nevemen csak anyám, nővérem és az Ön felesége szólít, a fejedelmet is hozzáértve, persze.
- BOCSKAI: Megkövetem, asszonyom.
- KRISZTINA: Hagymási Margit kérte, láthatná kegyelmed leveleit.
(*BOCSKAI megtántorodik*)
- BOCSKAI: És... látta őket?
- KRISZTINA: Nem. De írószekrényem megnyitottam előtte, bármikor beléjük pillanthat.
- BOCSKAI. Ön nagyon kegyetlen, asszonyom.
- KRISZTINA: Ön pedig áruló, Bocskai uram.
- BOCSKAI. ÁRULÓ?!
- KRISZTINA: Ne kapkodjon a kardjához. Hogyne lenne áruló az, aki tisztelve, szeretve fejedelmét, szerelmes sorokat ír annak az asszonyához.
- BOCSKAI: Azok a sorok a bensőmből jöttek.
- KRISZTINA: Azt nem kétlem.
- BOCSKAI: Öszinteségem inkább elviselne elutasítást, semhogy árulónak

találtassak.

KRISZTINA: Sajnálom, kapitány úr, ilyen lettem. A Kővárrott töltött hónapok feleségével és Maylád Margittal rávezettek az itteni állapotokhoz való alkalmazkodásra. És a nyílt beszédre, melytől odahaza oly sokáig tartózkodnom kellett.

BOCSKAI: Nem szeretem, ha latinul beszél.

KRISZTINA: Nem vettem észre. Már keveredik bennem a magyar és a latin. Mégis mit vár, Bocskai? Szeretőjének tudni? Szerelmesének? Azt hittem, Grácból eljőve találok egy igaz barátot... erre kiderül... Ön akar lenni a fejedelem Zsigmond helyett, vagy után? Mert más tervet nem tudok, mely idáig ragadtathatta

/KRISZTINA/: volna. Nem értem a szándékait, Bocskai.

BOCSKAI: Szándékaimmal ne törődjék, én csupán hajlandóságát igyekeztem volna felderíteni.

KRISZTINA: Hajlandóságomat?

BOCSKAI: Irántam való hajlandóságát.

KRISZTINA: Furcsa a nyelvünk. Hajlik, hajladozik, hajlong, ahogy a szél fúj... oda és vissza. Barátságomon, fejedelmi barátságomon túl más hajladozást ne várjon el tőlem. És megkérem, tiszteljen meg azzal, hogy leveleiben az erre vonatkozó dolgokat mellőzze.

BOCSKAI: Köszönöm őszinteségét, asszonyom.

KRISZTINA: Maga... meg akarja buktatni a fejedelmet?

BOCSKAI: MICSODA?!

KRISZTINA: Carillo célzott rá, hogy önnek a későbbiekben lehetnek ilyen

irányú törekvései.

BOCSKAI: Carillo atya mióta itt van, mást sem tesz, mint bizalmatlanságot kelt az emberek között.

KRISZTINA: Igen. Tudom, ismerem. De ok nélkül ritkán mond ilyet.
(*BOCSKAI válaszolna, de lassan nyílik az ajtó, gyertyatartóval kezében megjelenik HAGYMÁSI MARGIT*)

HAGYMÁSI M.: István, mit csináltok itt a sötétben?

KRISZTINA: Valóban, észre sem vettük, besötétedett.

HAGYMÁSI M.: A fejedelem kíséretétől tudom csak meg, hogy itt vagy.

BOCSKAI: Nemrég érkeztünk.

HAGYMÁSI M.: Hat órája. És be sem néztél a szobámba.

KRISZTINA: (*indul*) Magatokra hagylak, Margit testvérem.

HAGYMÁSI M.: Nem! Kérem, Krisztina, maradj.

BOCSKAI. Nem tűröm, Margit, hogy a fejedelemasszony előtt személyes ügyünkkel hozakodj elő.

KRISZTINA: Bocskai uram, testvérem szemrehányását jogosnak érzem. Egy főnemesnek megérkezése után első útja feleségéhez kell vezetesen, különösen, ha az hónapok óta várja.

HAGYMÁSI M.: Kérem, Krisztina, ne latinul beszélj, én nem értem ezt a nyelvet.

KRSIZTINA: Bocsáss meg. Férjeddal közöltem, kötelessége lett volna téged tüstént felkeresni.

HAGYMÁSI M.: Ezt mondta volna?

KRISZTINA IGEN!

HAGYMÁSI M.: Felajánlottad, Krisztina, tekintsem meg férjem leveleit. Azt mondtad, nincs rám vonatkozó rész. Azt hitted, ezek után nem olvasom el őket! De elolvastam! Férjem elég ostoba volt ahhoz, hogy magyarul írjon!

KRISZTINA: Nem hazudtam neked. Nincs rád vonatkozó részlet.

HAGYMÁSI M.: Nincs? A hozzád írt szerelmes sorai nem tartoznak rám?
És a válaszok... a válaszokat nem ismerem!

KRISZTINA: Nem voltak válaszok, Margit.

HAGYMÁSI M.: Mindenki tudja, hogy Zsigmonddal nem éltek házasesetet.

/HAGYMÁSI M.:/ Hát kellett valaki? Pont az én férjem? Pont ő, akin kívül senkim sincs már? Én megöregedtem, sok elvonnivaló nincs már tőlem, de amim van, becsületem, azt keményen őrzöm!

BOCSKAI: AZONNAL FEJEZD BE, MARGIT!

HAGYMÁSI M.: Ketten a sötétben latinul társalognak! Én meg hallgatom a katonák gúnyolódásait. Hát ennyi érzés nem maradt benned Bocskai István, vénségedre a fejedelemasszonyra vetsz szemet?

Szégyelld

magad, Bocskai István!

(BOCSKAI szó nélkül feleségéhez lép, hatalmas pofont kever le neki, az asszony a földre esik.)

KRISZTINA: BOCSKAI! Parancsolom, kövesse meg asszonyát!

HAGYMÁSI M.: Miért nem az udvarból hozattál feleséget magadnak a nagy műveltségeddel, Mire kellett én neked? Arra, hogy szégyenkezzen miattad, az udvar és a fejedelemség előtt! Közben meg

megerősszakoljanak! Mert ezt tették, amíg nem voltál itt!

GENGA, a barátotok! De ez nem érdekel, igaz?

BOCSKAI: Megölöm azt a fattyút!

HAGYMÁSI M.: Miért? Miért ölnéd meg? Hiszen te rosszabb vagy nála!

BOCSKAI: Elhallgass már az anyád keserves úristenét...

(rázni kezdi az asszonyt)

KRISZTINA: BOCSKAI KAPITÁNY ÚR! AZONNAL TÁVOZZÉK, VAGY
BEHIVATOM A KATONÁKAT!

(BOCSKAI elengedi az asszonyt, aki nem sír, csak nézi őt)

KRISZTINA: UTOLJÁRA MONDOM, KAPITÁNY ÚR! VÁRAKOZZÉK
AZ UDVARON!

(BOCSKAI fejet hajt, kimegy)

KRISZTINA: Megbocsátok testéremnek, hogy feltételezni mertem rólam,
hogy elfogadtam a kapitány közeledését.

HAGYMÁSI M.: Miért nem engedtem magamhoz ezt a romlott Gengát?
Százszor tisztességesebb ez a vadállat. Az legalább megmondja,
mit akar. De ezt az árulást... nem tudom elviselni.

KRISZTINA: *(halkan)* Kérje bocsánatomat meggondolatlan szavaiért.

HAGYMÁSI M.: *(gúnyosan)* Ó, persze. Bocsánatáért esedezem, fejedelem-
asszony.

KRISZTINA: Margit testvérem állj föl, és szedd rendbe magad. Mi asszonyok,
kivonulunk a fejedelem búcsúztatására. Azt akarom, erőt kapja-
nak tőlünk nagy feladatainkhoz...

HAGYMÁSI M.: Úgy beszélsz már, mint egy székely asszony. Növelné erőmet,

ha őszintén megmondanád...

KRISZTINA: NEM VOLT VÁLASZ! ELUTASÍTOTTAM!

HAGYMÁSI M.: Az rajtam már nem segít.

(kintről trombitahang, zaj)

KRISZTINA: Készen vagy, testvérem. Indulhatunk?

HAGYMÁSI M.: Igen. Búcsúztassuk távozó férjeinket!

2. jelenet

(GYURGYEVO melletti rét. szerteszét hullák a színen, levágott emberfejek, testrészek.

BÁTHORI ZSIGMOND, BOCSKAI, később CARILLO)

BOCSKAI: Megírtam a levelet, fejedelem.

ZSIGMOND: Irtózatoss bűz van itt. És mindenhol, ahol megfordulunk. Nem lehetne... ugyanezt vér nélkül... ahogy Krisztina mondta... Ki ez a fej? Kié volt? Ismerem? Grácban is fejekre ülnek le beszélgetni? Bécsben? Prágában, Párizsban? Csak a mi végzetünk, hogy levágott fejeken üldögéljünk értelmetlen csaták után, a megbocsátó holdfényben... hogy visszhangozzanak bennem Krisztina szavai... ezt is ő mondta: a megbocsátó holdfény.

BOCSKAI: Nem figyelsz rám?

ZSIGMOND: De igen. Tudom. A vállást kérő levél. Az érdekeink. Az ország érdeke. A saját érdekem. A te érdeked. Az ellenzék érdeke.

A császár érdeke.

BOCSKAI: Eszedet vette a győzelem?

ZSIGMOND: Nem hiszem. Ilyen még nem fordult elő... az ellenkezője talán.
Vesztés esetén talán megbolondulnék, de a győzelemtől...

BOCSKAI: Most erős vagy, hatalmas. Nem lazíthatsz, mindent elveszthetünk.

ZSIGMOND: De én valóban... szerettem Krisztinát.

BOCSKAI: Ez a tényeken nem változtat. És úgy tudom... a házasság még nem teljesedett be...

ZSIGMOND: Nem.

BOCSKAI: Erre hivatkoznak. Ez a pápának elég lesz.

ZSIGMOND: És a császár?

BOCSKAI: Utoljára van kezében ilyen lehetőség. Legyőzted a törököt, nincs szükséged a császár segítségére... és különben is: megérkeztek a császár oly nagyon ígért csapatai?! Nem érkeztek meg, Zsigmond! A császárnak csak áldozatként van ránk szüksége! Segített eddig bármiben is?! A rendek nagyrésze is a német szövetség felbontása mellett van. Győzelmed után a válással őket is maguk mellé tudjuk állítani.

ZSIGMOND: Krisztinát szeretik a rendek.

BOCSKAI: De személyében a császár ül melletted! Ettől kell megszabadulni.

Egyesülve a székelyekkel és Moldvával, a bátyád, a lengyel király segítségével kiűzhetjük a törököt Magyarországról is!

Nagy király lehetsz, Zsigmond! Minden magyarok királya!

ZSIGMOND: És ehhez fel kell áldozni Krisztinát.

BOCSKAI: Én nem egy jelentéktelen gráci nőről, hanem az ország jövőjéről beszélek!

ZSIGMOND: Jelentéktelen? Szegény Bocskai. Neked is micsoda áldozat ez!

BOCSKAI: Miről beszélsz?

ZSIGMOND: Feleséged ellopta Krisztinától összes leveledet és elküldte nekem. Két csata közben jót szórakoztam rajtuk. Szerelmes vagy, /ZSIGMOND/ Bocskai?

BOCSKAI: Voltam, fejedelem. Voltam. Kijózanított az idő... és Kővárrott a fejedelemasszony.

ZSIGMOND: Kirúgott, mi? Nagyszerű nő. Most elválaszt bennünket a "történelem". De még megkeresem, esküszöm. Rendben. Felbontjuk a németekkel kötött szerződést, és hazaküldjük a hercegnőt.

BOCSKAI: A legalkalmasabb pillanat. A császár a németalföldi felkeléssel van elfoglalva. Most kell lépned Zsigmond!

ZSIGMOND: Hol az a levél?

BOCSKAI: Itt van. Írd alá, és máris indítunk valakit Prágába.

(BÁTRHORI ír, CARILLO megjelenik a sötétből, átlép a hullákon, közelebb jön)

BOCSKAI: Carillo atya! Természetesen mindent hallott és jegyzett.

CARILLO: Igen.

BOCSKAI: A fejedelem elhatározása végleges. Aláírta a válasra vonatkozó

kérelmét, mind az udvar, mind a pápa felé.

CARILLO: Gratulálok hozzá.

BOCSKAI: Nem ellenzi?

CARILLO: Miért ellenezném?

BOCSKAI: Ön azért van itt a császár leghűbb embereként, hogy örködjék a németekkel való szövetség fölött.

CARILLO: És a jezsuiták érdekeit védjem. Igen.

BOCSKAI: Akkor mégsem hallotta jól, ami itt elhangzott.

CARILLO. De. A válasznak meg kell lennie.

(Csönd)

ZSIGMOND: Mit forgat a fejében, atyám?

CARILLO: A császár húszezer katonája állomásozik a határon. Miksa főherceg útban van újabb tizzel. A császár általam szólítja fel Báthori Zsigmondot, önként mondjon le a fejedelmi trónról. A császár Miksa főherceget kívánja elfogadtatni Ön helyett. Amíg Miksa megérkezik, és a válasz kimondásáig Krisztina kormányozza a fejedelemséget Bocskai urammal együtt.

BOCSKAI: Maga ivott, atyám, vagy megbolondult?

CARILLO: A császárnak nincs szüksége arra, hogy Erdély önálló legyen. A szultán újabb seregeket gyűjtött, egy önálló Erdélyt egy nyáron végigpusztít, és már ott is van Prága alatt. Így, a császár szövetségesével ezt nem meri megtenni.

BOCSKAI: A történelem legfényesebb győzelmét ünnepeltük!

CARILLO: Ma igen. És holnap?

- BOCSKAI: Ne hallgass rá, Zsigmond! Megmérgezi a gondolataidat!
- ZSIGMOND: És ha így van... és nem egyezem bele ... nem mondok le...
mit tesz a császár?
- CARILLO: Katonáival feldúlja Erdélyt, egyesül Mihály vajda seregével,
bevonul Gyulafehérvárra, trónra ülteti Miksát.
- BOCSKAI: Mihály vajda a mi oldalunkon áll!
- CARILLO: Biztos benne, kapitány úr?
- ZSIGMOND: EZT NEM LEHET! ILYEN EGYSZERŰEN EZT NEM
LEHET!
- CARILLO: Amit Bocskai uram kitalált, szép elgondolás. Csak nincs mögötte
erő.
- BOCSKAI. Iszonyú erők bújkálnak még ebben a földben!
- CARILLO: *(körülnéz)* Látom.
- BOCSKAI: Engedd meg, fejedelem, hogy visszamenjek Váradra, össze-
szedjem a hajdúkat és megütközzem a császár seregével!
- ZSIGMOND: Ez ostobaság, Bocskai. A hajdúk el vannak foglalva a végek
védelmével.
- BOCSKAI: Kisöpröm velük ezt a német csürhét!
(Csönd)
- ZSIGMOND: És mit kapok cserébe? Ha lemondok.
- CARILLO: Te szabad meg a feltételeket.
- BOCSKAI: ZSIGMOND!
- CARILLO: A győzelemtől veszélyesen el lehet fáradni, Zsigmond.
Indulok Prágába, mit mondhatok a császárnak?

ZSIGMOND: Vidd el ezt a levelet... várj! Hogy illik ebbe az egészbe a válaszom? Miért kell elválnom Krisztinától, ha a német szövetség megmarad?

CARILLO: Részben mert az utódlás, a trónörökös kérdése, úgy látszik, nem fog megoldódni soha. A császár unokahúgait nem kívánja tovább /CARILLO/ kitenni az itteni veszélyeknek. Másfelől Krisztina túlságosan buzgón vesz részt a politikai életben, főként a székelyek ügyében. Ez bizalmatlanságot szült az udvarban.

ZSIGMOND: Értem.

CARILLO: Indulok. Útközben benézek Kővárra. Van levelük, üzenetük a fejedelemasszonynak?

ZSIGMOND: Nincs.

BOCSKAI: Nincs.

(CARILLO elteszi a levelet, elmegy)

ZSIGMOND: Most segíts, Bocskai.

BOCSKAI: Meg kell ütközni a törökkel újra! Eljünk megyünk! Győzni kell, bármi áron! Utána Mihály vajdához megyünk, ő a pártunkra fog állni. Vele együtt kiverhetjük Erdélyből a németeket, elzavarjuk ezt a jezsuita csühhét is. Megcsináljuk, Zsigmond! HALLOD? Mire Carillo megfordul Prágából, megcsináljuk! FÉLSZ? MI A BAJ?! FÉLSZ, BÁTHORI ZSIGMOND?!

(ZSIGMOND lassan, szó nélkül megindul hátra a hullák között, BOCSKAI bámul utána)

3. jelenet

(KŐVÁR, fogadóterem. KRISZTINA az ablaknál áll, kezében levél, bámul kifelé.
CARILLO az asztalnál ül, vár)

KRISZTINA: És ezt... ő maga írta alá. Saját jószántából.

CARILLO: És a császár örömére. Úgy gondolja, ideje unokahúgát kimenteni ebből a piszkos balkánból.

KRISZTINA: Ha fejedelmi férjemnek ez az akarata, természetesen meghajlok előtte.

CARILLO: Okos beszéd, asszonyom.

KRISZTINA: És... mi lesz Zsigmonddal?

CARILLO: Tetette, hogy elfogadja a császár feltételeit. De én tudom, mit fog tenni.

KRISZTINA: Ön tudja.

CARILLO: Maradék seregével megütközik a törökkel, elveszti embereit, Mihály vajdához fut, aki már rég a császár elkötelezettje. Bátyja Lengyelországból nem tud segíteni, mert köztük van a császár serege. Ezt felismerve, elfogadja a császár feltételeit, elmondja a sajátjait, amit vagy teljesítünk, vagy nem. Miksa érkezéséig

asszonyom Bocskaival együtt fogja irányítani a fejedelemséget.

Miksa megérkezik, asszonyom visszamegy Grácba.

KRISZTINA: Ilyen egyszerű az egész?

CARILLO: Én pap vagyok, asszonyom. A politika egyszerű, csak a politi-

/CARILLO/: kusok bonyolítják össze, hivatalból.

(Csönd)

KRISZTINA: Válni akar. Az volt a baj, hogy a székelyek mellé álltam? Hogy foglalkoztam a népemmel, mint fejedelemasszonyuk?!

CARILLO: Nem értem.

KRISZTINA: Ezért nem bízik meg bennem a császár.

CARILLO. Ki kell ábrándítsem... ezt a levelet még azelőtt aláírta Zsigmond, mielőtt közöltem volna vele a császár üzenetét... Bocskai uram javallatára.

KRISZTINA: Bocskai javallatára! Milyen gyenge! Levelet küldtek?

CARILLO: Nem.

KRISZTINA: Üdvözlöm nagybátyámat, a császárt, közölje vele, minden vágyam, hogy utasításait a legmesszebbmenőkig végrehajtsam. A császár hasznára, Erdély javára. Le tudja ezt fordítani?

CARILLO: Természetesen. Ez a foglalkozásom. Ön még bízik Zsigmond győzelmében, és alig várja, hogy visszatérjen Önhöz.

KRISZTINA: Úgy van.

CARILLO: Ön rendkívül rossz politikus, asszonyom.

KRISZTINA: Úgy gondolom, ha nem indulnak el idejében, Lekésik a révészt.

- CARILLO: Hogyan?!
- KRISZTINA: Szeretném, ha mihamarabb elvinné a császárnak hódolatomat.
- CARILLO: Mi van?
- KRISZTINA: Szeretném, ha minél előbb eltakarodna innen.
(Csönd)
- CARILLO: Ne feledje neveltetését, és édesanyja intelmeit!
- KRISZTINA: KI INNEN!!!
- CARILLO: Sajnálom asszonyom, nem tudok magyarul.
(feláll, meghajol)
- CARILLO. A levelet... ha megkaphatnám...
(KRISZTINA szó nélkül átadja neki, CARILLO kimegy, pár pillanatig csönd, majd MAYLÁD MARGIT jön be)
- KRISZTINA: Előkerült Genga?
- MARGIT: Nem. Elszökött. Most már biztos. Nem bírta... a nélkülözést.
Én sem engedtem be, Hagymási Margithoz se mehetett, a cselédek elzavarták, a kocsisok kis híján agyonverték. Mit akart a csuhás?
- KRISZTINA: Zsigmond levélben kérte a császárt és a pápát, mondják ki érvénytelennek a házasságunkat.
- MARGIT: De... miért?
- KRISZTINA: Bocskai tanácsára.
- MARGIT: Mit akarnak?
- KRISZTINA: Margit, én tudom, hogy gyűlölöd Zsigmondot, és szereted népedet, én szeretem Zsigmondot és népedhez semmi közöm,

/KRISZTINA/: de azt hiszem, össze kell fognunk. Ha minden a császár tervei szerint alakul, a bolond Miksa megérkezéséig én leszek Erdély első számú ura. Több hónap, talán év is! Nagyon kell, mellettem légy. Most mi, asszonyok csináljuk a politikát, te meggyilkolt férjedért, én férjed gyilkosáért.

MARGIT: Ne sírj, Krisztina.

KRISZTINA: De ehhez az kell, hogy Zsigmond győzzön a törökön... akkor együtt... hárman ki tudjuk játszani a császárt, figyelsz rám?

MARGIT: Miért teszed ezt meg nekünk, Krisztina?

KRISZTINA: Kicsit már én is... magyarnak érzem magam.

MARGIT: Te? Nem ismered még ezt a népet. Ha nincs külső ellensége, saját lábába harap.

KRISZTINA: Segítesz nekem?

MARGIT: Te még hiszel Zsigmondban? Annak ellenére, amit művelt a rendekkel? Annak ellenére, hogy aljas módon válni készül tőled? Mi ad neked erőt? Micsoda?

KRISZTINA: *(megfogja Margit vállát)* SEGÍTESZ?! SEGÍTESZ NEKEM?!

(Ugyanott, négy hónappal később. Színen NAGYON ÖREG EMBER)

ÖREGEMBER: Kiforgattam a hullák zsebeit. Megkérdeztem őket, látták-e, találkoztak-e vele. Senki. Azt hiszem, végleg le kell mondanom róla. Akkor talán meghalhatok végre.

(ZSIGMOND érkezik, feldúltan)

ZSIGMOND: Hol van asszonyod?

ÖREGEMBER: A hullák zsebeiben pénz, óra, piszok.

ZSIGMOND: Ne motyogj itt, hanem keresd meg.

(az öreget kabátjánál fogva kihajítja az ajtón, megtalálja a boros kancsót, nagyot húz belőle. Megjelenik KRISZTINA)

KRISZTINA: Zsigmond! Maga még ide mer jönni?!

ZSIGMOND: Én a feleségemhez jöttem.

KRISZTINA: A pápa engedélyezte a válást.

ZSIGMOND: Még nem! Még nem jött meg az engedély!

KRISZTINA: Úgy tudom, ma hozza Carillo.

ZSIGMOND: De még nincs itt! Még nincs!

KRISZTINA: Hány katonája pusztult el az értelmetlen csatákban, Zsigmond?

ZSIGMOND: Kétezer... ötezer... nem tudom. Én élek.

KRISZTINA: A történelem megköszönte volna, ha ön is elesik.

ZSIGMOND: És te is, igaz?

KRISZTINA: Én Istennek köszöntem volna meg.

ZSIGMOND: Most... azt hiszem... nagyon... tudnék fiúgyermeket csinálni.

KRISZTINA: Undorodom magától, Zsigmond.

ZSIGMOND: Szagom van? Fürödjek meg?

KRISZTINA: Ön rendeletben vonta vissza a székelyek nemesi jogait. Újra jobbágyok lettek.

ZSIGMOND: Még én vagyok a fejedelem!

KRISZTINA: Igaz. Még Ön az.

ZSIGMOND: Nem ment simán. Fellázadtak. Mihály vajdához mentek segítségért. Koszos árulók. De már ott van a váradi kapitány, Bocskai most öli a székelyeket. Bírja, adott hozzá katonákat a császár. Ehhez adott, törökhöz nem! Mindent elvesztettem, Krisztina. A székelyek jogait én vontam vissza, de a lázadást a te nagybátyád segítségével folytatják vérbe! És Bocskai alapos munkát végez. Én pedig elmegyek papnak. Igen! Bevonulok egy kolostorba. Az lesz a legjobb.

(Bejön CARILLO)

CARILLO: Megérkeztünk, uram. A futár kint vár. A császár várja a feltételeidet.

ZSIGMOND: Átengedem a trónt, önként lemondok a fejedelemségről, amennyiben megkapom OPPELHEIM és RATIBOR sziléziai hercegségeket, hozzá évi 50.000 forint járadékot. Ezenkívül a császár javasolja Rómának bíbornoki kinevezésemet.

CARILLO: Ennyi az egész?

ZSIGMOND: Igen. Ennyi az egész.

CARILLO: Meghoztam a pápa engedélyét a házasság felbontására.

Asszonyom?

KRISZTINA: Tudomásul veszem.

(hirtelen megjelenik MAYLÁD MARGITt)

MARGIT: *(elővesz egy medveölőkést, Zsigmond kezébe nyomja)*

Fogd ezt a kést erősen. Én is székely vagyok. Vagy csak Bocskai végezheti el a piszkos munkát? Te csak elárulod őket? Hány székelyt öltetek meg eddig? Ötezret? Tízezret?

KRISZTINA: Margit, az Istenre kérek...

MARGIT: Hallgass! Megesküdtél rá, elmégy, ha ez a magyar fejedelem elárulja a népét! Hallgasd és nézd végig, hogy csináljuk! Nos, Zsigmond? Gyáva vagy hozzá? Én veszélyes vagyok! Én eddig is szószólójuk voltam még az ágyadban is! Vagy inkább szeretni akarsz? Ölelni? Azt lehet! Kiszolgáltalak elégszer!

(Zsigmond némán nézi a nőt)

MARGIT: Kiszolgáltalak! Legutóbb Kővárban is, itt, amikor asszonyodnak havi baja volt! Elmondtad neki? Elmondtad neki, hogy szobájából egyenest hozzám jöttél aprólékosan elvégezni a dolgokat?

Ölelni akarlak, Zsigmond!

(MARGIT átöleli a férfit, aki bénán tűri, majd hirtelen elkapja

ZSIGMOND kést tartó kezét, hirtelem magába döfi a tört,

ZSIGMOND dermedten áll)

KRISZTINA: MARGIT!

(indulna hozzá, de ZSIGMOND egy intéssel leállítja)

MARGIT: Szép a szemed, Zsigmond. Elvégezted a munkát, amit magam nem mertem. A férjem után én is a te kezedtől pusztulok. És még valaki. Akiről nem tudsz. Akit itt hordtam neked, ahol most a tőröd hegye van... amikor itt voltál Kőváron, megfogantam Zsigmond. De ne sajnáld, mivel a tied, úgyis megfojtottam volna... mit kezdjek vele... egy romlott vérbajos apától... mit csinálhattam volna vele...

(lassan lecsúszik ZSIGMOND-ról, CARILLO, KRISZTINA dermedten állva nézik a földön fekvő nőt)

ZSIGMOND: Mindannyian láttátok. Maga választotta.

(csönd, belép az ajtón ÖREGEMBER, megáll, nézi őket)

ÖREGEMBER: No, mi az? Elkészültetek?

5. jelenet

(Pár hónappal később, Gyulafehérvár, templombelső. Az egyik oszlop tövében ül

NAGYON ÖREG EMBER. MÁRIA-KRISZTINA az oltár előtt imádkozik.

Kivágódik a templom kapuja, BOCSKAI ront be rajta, kezében egy papírdarab)

BOCSKAI: Fejedelemasszony! Beszélni akarok Önnel!

KRISZTINA: Imádkozom, Bocskai. Ez pedig Istennek háza. Beszéljen halkabban.

BOCSKAI: Nem érdekel Isten háza! Nem írta alá ezt a levelet!

KRISZTINA: Nem tudom, miről beszél.

BOCSKAI: A császár parancsa értelmében ketten kormányozzuk Erdélyt, míg Miksa megérkezik.

KRISZTINA: Bár itt lenne már. Ön hamar császárpárti lett, Bocskai. Elkötelezettségét megemlíjtük Rudolfnak. Hálás lesz érte.

BOCSKAI: Az írószekrénybe tettem! Miért nem írta alá?

KRISZTINA: Melyik levél az?

BOCSKAI. "Mária-Krisztina fejedelemasszony nevében Beszterce városának. Bölcs és körültekintő híveink! Nem akarjuk, hogy országunkból a mieink átmenjenek Moldovába, amint mondják, nem kevés székely, kinek szándékában áll odaköltözni. Tehát erős paranccsal meghagyjuk nektek, hogy magatok részéről szorgosan őrizzétek és figyeljétek azokat az utakat és ösvényeket, melyeken

átmehetnénk Moldovába, nahogy a mieink közül bárki is
átkeljen

/BOCSKAI/: oda, az átmenni szándékozókat pedig tartsátok vissza. Másként
ne cselekdjete. Kelt Gyulafehérvárott, 1598 esztendejében,
január havának 11. napján. Mária Krisztina."

KRISZTINA: Engedje befejezni imámat.

BOCSKAI: Én most várom a választ!

KRISZTINA: Nem írom alá. A székelyek oda költöznek, ahová akarnak.

BOCSKAI: HOGYAN?!

KRISZTINA: Nálunk, Európában már nincsenek határok. Mindenki odamegy,
ahová akar.

BOCSKAI: De ez itt nem Európa!

KRISZTINA: De ha jól tudom, az akar lenni.

BOCSKAI: Ezrével szöknek át! Meg kell állítani őket!

KRISZTINA: Miért?

BOCSKAI: Mert magyarok.

KRISZTINA: Vigyázzanak rokonaik sírjaira, melyeket Bocskai uram töltött
meg?

BOCSKAI: Igen. Itt előbb-utóbb önálló ország lesz.

KRISZTINA: Ha addig marad még itt valaki.

BOCSKAI: Kivárjuk az alkalmas pillanatot! Most még nem lehet... most
a császár segítsége nélkül... ha nem állna mögöttünk valóban
újra megjelenne a török és végigpusztítaná az országot...
A császár érdeke is, hogy egyben maradjon Erdély! Még akkor

is, ha ez a nép mindig csak töltelék volt a hatalmak között! Az ajtó, amelyet kétfelől rugdosnak. Akkor is!

KRISZTINA: A székelek oda mennek ahová akarnak. Megtalálta a feleségét?

BOCSKAI. Hogy jön ez most ide?

KRISZTINA: Él még, vagy megtalálta már? Szegény lélek! Elküldte Zsigmondnak a kapitány úr nekem írt leveleit. Nem azért, hogy bántsa magát. Hanem hogy elérje, Ön lemondjon rólam, és visszatérjen hozzám. Sajátos magyar gondolkodás. Aztán megszökött.

BOCSKAI: Még nem találtam meg. Még keresem. Sok a dolgom. Mindenki Zsigmondot várja. El kell érnünk, hogy a császár újra őt nevezze ki fejedelemnek, a rendek már mellette állnak.

KRISZTINA: Nem Önt, kapitány uram?

BOCSKAI: Most nem lehet. De később. Később leszek még fejedelem itt. Ha szabad lesz az ország. Addig kell egy gyenge, de magyar fejedelem.

KRISZTINA: Rászolgált. Sokat tett ezért a népért.

BOCSKAI: Ezt a levelet pedig kérem, írja alá.

KRISZTINA: Nem. Még én vagyok Erdély első ura.

BOCSKAI: Rendben van. Aláírom maga helyett.

KRISZTINA: Micsoda ország!

(BOCSKAI ír, megmutatja)

BOCSKAI: Tessék! Mit szól? Hasonlít?

- KRISZTINA: Ügyes. Igaza van. Alá kellett volna írom.
- BOCSKAI: Ne játszon velem, asszonyom.
(Zaj hátulról, koldusgúnyás alak közeledik)
- BOCSKAI: Kifelé! Koldusokat nem tűrünk meg a városban!
(az alak közelebb jön, leveszi csuklyáját, ZSIGMOND áll előttük)
- BOCSKAI: *(keményen)* Isten hozott újra haza, fejedelem!
- ZSIGMÁND: Látni akartalak, Krisztina.
- BOCSKAI: Alig vártunk már. A rendek készenállnak, hogy újra kikiáltssanak fejedelmüknek. Előkészítettem mára a katonaságot a szavazásra.
- KRISZTINA: *(nézi Zsigmondot)* Bocskai, parancsolom, készítse elő kíséretemet. Indulni kívánok Grácba.
- BOCSKAI: ZSIGMOND! Nem hallod, amit mondok!
- ZSIGMOND: Bejártam Sziléziát. Kietlen, kopár föld. Idegen emberek. Mi közöm hozzájuk? Ott ért Bocskai üzenete. Hogy várnak a rendek, vár az országgyűlés. Visszajöttem hát hozzád, Krisztina.
- BOCSKAI: Az országgyűlés készen áll. Csak rád vártunk.
- ZSIGMOND: *(Krisztinát nézi)* Ma már nem. Ma pihenek. Holnap reggel eljűk állok, úgy készítsd őket.
- BOCSKAI: Parancsodra, fejedelem.
- KRISZTINA: Még én vagyok a fejedelem! Bocskai István! Azonnal készítse el kíséretemet!
- BOCSKAI: *(mosolyogva)* Első dolgom lesz, fejedelemasszony. *(szertartá-*

/BOCSKAI/: *sosan át akarja ölelni ZSIGMOND-ot, az mint egy fadarab áll, és túri, majd BOCSKAI kimegy)*

ZSIGMOND: Holnap megválasztanak. Szeretném, ha maradna, fejedele-asszony.

KRISZTINA: Konok álmodozók vagytok, Zsigmond! Holnap kikáltanak! És? Kezdődik minden előlről? Pedig most megválasztanak, ha hű leszel a császárhoz, mert Miksa semmit sem szeretne kevésbé, mint itt fejedelem lenni.

ZSIGMOND: Akarom, hogy mellettem legyél.

KRISZTINA: A császár miatt?

(ZSIGMOND hallgat)

KRISZTINA: Vagy most a töröknek hódoltok, mint régen?

ZSIGMOND: Később talán, igen. Ezt még nem döntöttük el.

KRISZTINA: Ezt majd Bocskai katonái megoldják. A szavazást. A hajnali kivégzésekkel.

ZSIGMOND: Igen. Bocskai katonái megoldják.

(ZSIGMOND hirtelen megtántorodik, leül egy padra)

KRISZTINA: Beteg vagy, Zsigmond?

ZSIGMOND: Útközben szedtem össze. Kiütések. Viszketnek. Fáj. Vakargatom őket, véreznek. Csupa vér már a testem, Krisztina... így biztos megint nem jó neked... nem vagyok jó neked...

KRISZTINA: Ég veled, Zsigmond. Grácba megyek. De ne keress ott. Kolostorba vesznek föl, anyám már elintézte.

ZSIGMOND: Szeretném, ha maradnál.

KRISZTINA: Egy vérbajos, ideggyenge fejedelemmel? Egy néppel, amely saját torkát harapja át?

ZSIGMOND: Nincs vérbajom. A családomban valóban... de én nem örököltem,
azt mondják az orvosok.

KRISZTINA: Akkor most... egészséges gyermeked lehetne Maylád Margittól... igaz? Hiszen bementél AKKOR a szobájába, igaz? Érte imádkoztam, mielőtt jöttél.

(Csönd)

KRISZTINA: Ezért megérte, hogy megvárjalak. Életedben először őszinte voltál hozzám.

ZSIGMOND: Nem először, amikor Kőváron... simogattalak, akkor is őszinte voltam.

KRISZTINA: Utána meg Margit ágyába bújtál.

ZSIGMOND: Igen. Ilyen vagyok.

KRISZTINA: Én, nem vagyok ilyen.

(most váratlanul és hirtelen megmozdul az ÖREGEMBER, mert észrevette: a másik oszlopon egy aranylant függ)

ÖREGEMBER: Ott van! Odatették! Istenem, hogy megváltoztál! Kicsinosítottak! De a hangod biztos a régi! Gyere le hozzám, gyere le hozzám ide!

(KRISZTINA észreveszi az öreg mozdulatán, tekintetén, hogy mit akar)

KRISZTINA: A lantot kéred, öreg? Neked adom. Az enyém volt. Itt már úgysem kell! Régen nem zenélnek már.

(az ÖREGEMBER boldogan bólogat, KRISZTINA leveszi a lantot, odaadja neki)

KRISZTINA: Tessék, öreg.

ZSIGMOND: *(feltápáskodik)* Kérlek, maradj.

KRISZTINA: NEM. INDULOK.

ZSIGMOND: *(hirtelen kiabálni kezd)* Tudod, mi lehettem volna itt veled?!

MIT TEHETTÜNK VOLNA MI EGYÜTT! TE A CSÁSZÁR ROKONAKÉNT, ÉN MAGYAR KIRÁLYKÉNT?!

EGYESÍTHETTÜK VOLNA MAGYARORSZÁGOT A FEL-VIDÉKKEL ! UTÁNA A LENGYEL TRÓN!

BÁTYÁM MÁR

ÚGYSEM HÚZZA SOKÁIG! AZTÁN SZILÉZIA ÉS A TÖBBI! A VILÁG URAI LEHETTÜNK VOLNA!

KRISZTINA: *(veszi a kendőjét)* Szegény, bolond álmodozók.

ZSIGMOND: TUDOD, MI LEHETTEM VOLNA? A LEGHATALMASABB EURÓPAI URALKODÓ!

KRISZTINA: Tudod, mi lehettél volna inkább... egyszer, csak egyetlen egyszer: FÉRFI!!!

(ZSIGMOND elhallgat, nézi a lassan távozó KRISZTINÁT.)

ÖREGEMBER simogatja a lantot)

ÖREGEMBER: Nem láttak a halászok, mégis itt vagy. Tudsz-e még szólni, mint régen? *(énekelni kezd, először lassan, bizonytalanul)*

/ÖREGEMBER/: "SUMMÁJÁT ÍROM EGER VÁRÁNAK / MEGSZÁLLÁSÁ-
NAK DIADALJÁNAK/ SZÉGYENVALLÁSÁT CSÁSZÁR
HADÁNAK/ NAGY VIGASSÁGÁT FERDINÁND KIRÁLY-
NAK...

(és így tovább, mialatt ZSIGMOND a felesége után kiabál)

ZSIGMOND: ÉN NEM KAPTAM MEG A BIBORNOKI SÜVEGET SEM!Ú
ÉS AZ ÉVI 50.000 FORINT JÁRADÉK HOL VAN? HÁT
MOST VISSZATÉREK NÉLKÜLED AKÁR, MERT TE SEM
KELLESZ, SENKI SEM KELL MÁR, ÉS ÉN LESZEK A
FEJEDELEM! A LEGHATALMASABB! A LEGERŐSEBB!
A LEG...!

(leborul az oltár elé)

NÉLKÜLED, AKÁR NÉLKÜLED IS... PUSZTULJ ORSZÁ-
GOMBÓL CSÁSZÁRI CSÖKEVÉNY! NÉMETADTA MÁRIA
KRISZTINA FŐHERCEGNŐ... PUSZTULJ... PUSZTULJ
ERRŐL A FÖLDRŐL... PUSZTULJ... PUSZTULJ INNEN...

*(összegörnyedve ismétli a szavait, ÖREGEMBER már egyre
nagyobb biztonsággal és hanggal, boldogan játssza és énekli
a strófákat, amíg csak el nem jön a)*

